

**Karlova univerzita Praha
Pedagogická fakulta**

Centrum školského managementu

**PŘEHLÍDKY A SOUTĚŽE
ZÁKLADNÍCH
UMĚLECKÝCH ŠKOL**

Závěrečná bakalářská práce

Autor:	Hana Plachá
Obor:	Školský management
Forma studia:	Kombinované
Vyučující:	PhDr. Václav Trojan, Ph.D.
Datum odevzdání:	3. 5. 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou závěrečnou bakalářskou práci vypracovala sama za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

V Postoloprtech, dne 3. května 2013

Hana Plachá

Poděkování

Chtěla bych poděkovat PhDr. Václavu Trojanovi, Ph.D. za odborné vedení, pomoc a rady při studiu a pomoci při vypracování této závěrečné práce.

Dále chci poděkovat všem kolegům, kteří se této problematice věnují dlouho a intenzivně i mimo své pracovní povinnosti.

Abstrakt

Závěrečná bakalářská práce se věnuje zmapování soutěží a přehlídek základních uměleckých škol v Ústeckém kraji. Jedná se o soutěže a přehlídky vyhlašované MŠMT ČR pro ZUŠ ale i ostatní soutěže, které jsou pro ZUŠ vhodné. Ústřední umělecká rada, MŠMT ale i odborná pedagogická veřejnost očekávala změny v organizacích a finančním zajištění. Společně pracovala na změnách. Od školního roku 2012/13 vyšla řada dokumentů týkajících se této problematiky. Chtěla bych navázat na bakalářskou práci Bc. Jaroslava Sochora – ředitele ZUŠ Litvínov, který se tímto tématem zabýval již v roce 2006. Ujasnit nové podmínky sobě i kolegům. Praxe v dalších letech ukáže přínos těchto změn. Předmětem zájmu výzkumu jsou názory a připomínky k organizaci, pořádání, motivace a orientace v problematice těchto aktivit u pedagogů a vedení škol v Ústeckém kraji.

Abstract

Main purpose of the Final Bachelor Dissertation is mapping of competitions and shows arranged by Usti nad Labem region Music Schools. These competitions are declared by Ministry of Education of the Czech Republic specially for Music Schools but scope of the competitions can also include further competitions being considered as suitable for the Music Schools. Expecting variations in organizations and funding our Central Committee of Art and Ministry of Education but also professional community made a lot of effort working together on the changes. Number of documents concerning that problems was issued from school year 2012/13. Here I would like to take up the work of Mr. Jaroslav Sochor Bc. Mr. Sochor is director of Music School in Litvinov and trying to make clear the new conditions both for himself and to his colleagues he has been dealing with this subject from the year of 2006. Future experience will demonstrate social profitability of the changes. All opinions, comments to organization and also arrangement, motivation and orientation range in the problems regarding these activities at schoolmasters and school managements in Usti nad Labem region are subject of the research.

Klíčová slova

Základní umělecká škola, školství, soutěž, přehlídka, výroční zpráva, public relations, hodnocení, motivace, umělecká rada

Keywords

Music school, education system, competition, show, annual report, public relations, valuation, motivation, Committee of Art

Obsah

Prohlášení.....	2
Poděkování.....	3
Abstrakt.....	4
Klíčová slova.....	5
Úvod.....	7
1. Základní umělecké školy v České republice.....	8
2. Základní umělecké školy v Ústeckém kraji.....	12
2.1 Dokumenty – Výroční zprávy Ústeckého kraje.....	15
2.2 Dokumenty – Ústeckého kraje je Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji.....	15
2.3 Česká školní inspekce.....	16
3. Vyhlášení soutěží a přehlídek (všechny školy MŠMT).....	18
3.1 Financování soutěží.....	20
4. Ústřední umělecká rada základních uměleckých škol ČR.....	23
4.1 Organizační řád soutěží a přehlídek žáků ZUŠ.....	24
4.2 Nové uspořádání soutěží a přehlídek ZUŠ od 1. 9. 2012.....	25
4.3 Hodnocení soutěžících.....	25
4.4 Časté připomínky pedagogů a návrhy na hodnocení a organizaci v hudebním oboru	27
4.5 Časté připomínky pedagogů a návrhy na hodnocení a organizaci v ostatních oborech	29
5. Motivace ředitele.....	31
5.1 Motivace pedagogů.....	36
6. Public relations ve školství a ZUŠ.....	38
7. Významné soutěže a přehlídky v Ústeckém kraji.....	40
8. Předmět šetření	47
8.1 Stanovené cíle a metody šetření.....	47
8.2 Průběh šetření.....	47
8.3 Vyhodnocení.....	48
8.4 Využití výsledků.....	53
Závěr.....	55
Seznam literatury.....	56
Seznam internetových zdrojů.....	57
Seznam obrázků a grafů.....	57
Seznam příloh.....	58

Úvod

Základní umělecké školy mají ve školství ČR nezastupitelnou úlohu. Jedná se, v rámci Evropy i celého světa, o instituce, které poskytují systematické vzdělávání v estetických oborech, které mají v naší zemi dlouholetou tradici. ZUŠ zaujmají rovnocenné místo v českém školství. Kulturní a společenský potenciál budoucích generací vzniká možná právě ve třídách ZUŠ. Porovnávání výsledků vzdělávání v soutěžích a přehlídkách, získávání dalších zkušeností jak žáků, tak pedagogů, napomáhá k sebereflexi všech zúčastněných a k dalšímu kvalitativnímu vývoji v jednotlivých oborech.

V uměleckém školství pracuji přes třicet let a jako ředitelka jedné z Ústeckých ZUŠ dvacet let. Školy velmi dobře umí využít potenciál vyučujících a žáků, pro které je právě vzájemné porovnávání a setkávání motivací. Jsou ale i vyučující, a musím napsat, že je za nimi i kvalitní práce vidět, kteří neradi konfrontují své výsledky s ostatními. Mají k tomu řadu osobních důvodů a je na vedení školy je přesvědčit a motivovat. Řada škol velmi dobře spolupracuje se zřizovatelem, působí na kulturní obraz města, obce.

Od školního roku 2012/2013 vešla v platnost řada dokumentů, které se právě pro potřeby soutěží a přehlídek připravovaly řadu let. Již v tomto školním roce proběhly stanovené soutěže vyhlašované MŠMT ČR a řada pedagogů, ředitelů a ani odborných porotců se zatím s novými pravidly neseznámila. Připomínky a názory ohledně této problematiky jsou diskutovány ve sborovnách, na poradách a přímo na soutěžích a teprve další vývoj a zkušenosti ukáží, kam se organizování soutěží a přehlídek pořádaných MŠMT ubere.

Školy ale nemusí vybírat jen z této nabídky. V současné době je řada organizací, občanských a zájmových sdružení, které také nabízí společná setkání, informace o oboru, vzdělávání a konfrontace výkonů. Školy tedy mají další možnosti v rozhodování. Nevýhodou je větší finanční zátěž, ale řada škol, především nehudební obory, o nich ví a jak vyplývá z dotazníkového šetření a diskuzí se zúčastňuje podle svých možností.

Stejně tak, jako práce Bc. Sochora, si i má práce klade za cíl, na základě zjištění a připomínek z praxe, podat další návrhy na činnost a prezentace ZUŠ.

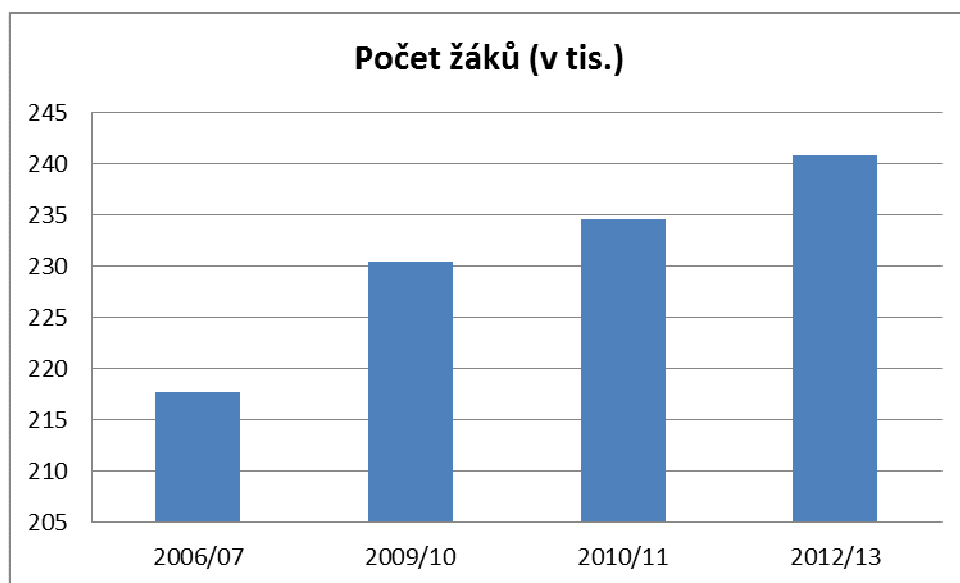
1. Základní umělecké školy v České republice

Základní umělecké vzdělávání v ZUŠ se realizuje ve čtyřech uměleckých oborech – hudebním (dále HO), tanečním (dále TO), výtvarném (dále VO) a literárně dramatickém (dále LDO) a podle jednotlivých vzdělávacích programů. Od školního roku 2012/2013 se výuka řídí ŠVP – školními vzdělávacími programy. Žáci jsou přijímáni na základě talentové zkoušky. Jsou zařazeni podle věku do přípravného stupně – od 5 let, od 7 let žáci studují v I. stupni studia, od 15 let ve II. stupni studia. Školy organizují také studium pro dospělé. Mimořádně talentovaní žáci jsou vedeni v tzv. rozšířeném studiu, ve kterém jsou na ně kladeny vyšší nároky. Obvykle se jedná o žáky, kteří se připravují na talentové zkoušky na umělecké školy. Řada škol nemá všechny obory. Například je velmi pověstná výborným výtvarným oborem ZUŠ pro nehudbní obory v Mostě. Základní umělecké školy jsou zahrnuty do sítě škol a vedeny MŠMT jako základní vzdělávání i když neposkytují stupeň vzdělání. V minulých obdobích byly předchůdkyně ZUŠ nazvány Lidové školy umění a byly zahrnuty do tzv. zájmového vzdělávání. V roce 2005 začal platit nový školský zákon, ve kterém byly tyto školy zahrnuty do základního vzdělávání. V důvodové zprávě k návrhu zákona je rozdíl mezi vzděláváním v ZUŠ a zájmovým vzděláváním velmi dobře vyjádřen. Autor článku ZUŠ je škola – nikoli zájmové vzdělávání uvádí: „Vzdělávání v základních uměleckých školách je důležitou součástí celého systému vzdělávání. Návrh tohoto ustanovení vychází ze současného stavu. Základním uměleckým školám zůstává statut školy, absolventi po dokončení základního uměleckého vzdělávání dosáhnou základů vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech. I když se nejedná o stupeň vzdělání, je dosažení základů vzdělání důležitou přípravou pro další studium například v konzervatořích.“¹Dále autor článku ZUŠ je škola – nikoli zájmové vzdělávání uvádí: „Umělecké vzdělávání na ZUŠ je systematická a dlouhodobá činnost, která je prováděna ve školách v rámci odborně stanovených kritérií. I když základní umělecké vzdělávání neposkytuje stupeň vzdělání, jedná se o komplexní studium v jednotlivých uměleckých oborech, nyní podle zásad obsažených v RVP (Rámcové vzdělávací programy), které jsou obsahově propojeny se studiem ve středních, vyšších odborných a vysokých školách

¹ STÁREK, Jiří. ZUŠ je škola – nikoli zájmové vzdělávání. Talent - měsíčník pro učitele a příznivce základních uměleckých škol, leden 2005, 7. ročník

uměleckého nebo pedagogického zaměření“.² Školy se řídí se vyhláškou č. 71/2005 ze dne 9. února 2005 o základním uměleckém vzdělávání. V par. 9 je přímo uvedeno: “K podpoře nadaných žáků, k výměně zkušeností a porovnání výsledků vzdělávání se organizují soutěže a přehlídky žáků v jednotlivých uměleckých oborech.“³

Základní umělecké vzdělávání poskytovalo ve školním roce 2012/2013 celkem 486 škol a 839 poboček. Ve srovnání se školním rokem 2006/2007 přibylo 10 škol a 265 poboček. Nejvyšší podíl škol se nachází v Jihomoravském, Moravskoslezském a Středočeském kraji. Školy a pobočky přibyly jen nepatrně, počet žáků neustále narůstá. To dokazuje větší zájem o vzdělávání tohoto typu. Např. ve školním roce 2010/2011 se celkem vzdělávalo 234,6 tis. žáků, to je o 1,8 % více než ve školním roce 2009/2010, a dokonce o 7,2 % více než ve školním roce 2006/2007. Ve školním roce 2012/2013 bylo zapsáno dle statistické ročenky – ÚIV (Ústav pro informace ve vzdělávání, pověřený ministerstvem školství) 240 794 žáků – Graf. 1.

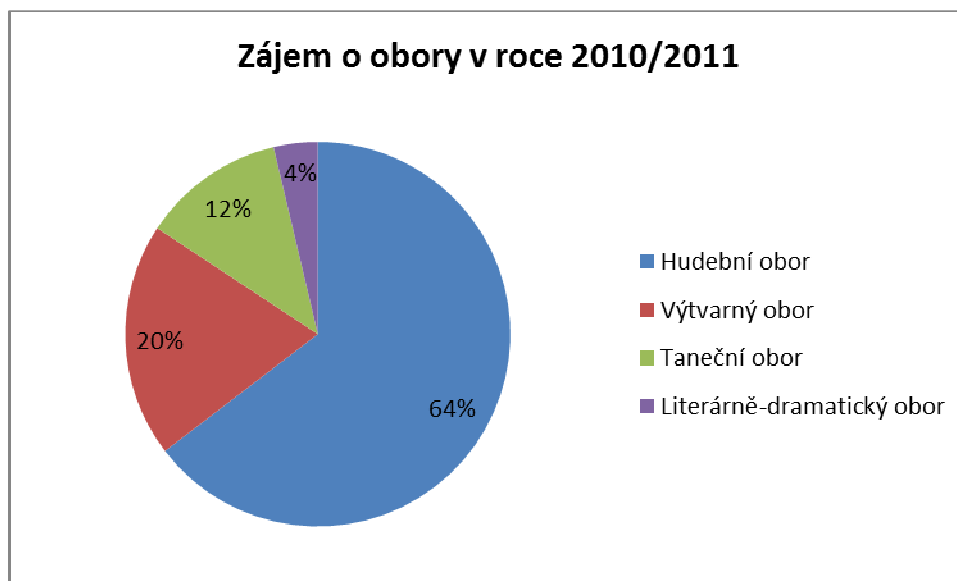
Graf 1: Počet žáků v základních uměleckých školách

Největší zájem a počet žáků v ZUŠ je o tradiční hudební obor 151,5 tis. (64,6 %), výtvarný obor navštěvovalo ve školním roce 2010/2011 46,2 tisíce žáků (19,7 %), taneční obor 28,3 tis. žáků (12,0 %) a literárně dramatický 8,6 tis. žáků (3,7 %) –

² STÁREK, Jiří. *ZUŠ je škola – nikoli zájmové vzdělávání*. Talent - měsíčník pro učitele a příznivce základních uměleckých škol, leden 2005, 7. ročník, str. 20

³ Sbírka zákonů č. 71/2005 §9, ze dne 9. února 2005, *Vyhláška o základním uměleckém vzdělávání*.

Graf 2. Stále platí, že o výuku v ZUŠ mají zájem především dívky (69,7 %). V posledních letech se tento podíl dívek mírně snížil. Taneční obory jsou převážně zastoupeny pouze dívkami (93,7 %), nejnižší procento dívek bylo zapsáno ve školním roce 2010/2011 v hudebním oboru (64,4 %). Z čísel vyplývá, a je to již tradicí, že největší počet žáků navštěvuje hudební obor. Nabídky jednotlivých škol v oblasti možnosti výběru hudebního oboru se liší.

Graf 2. Zájmy o obory žáků v ZUŠ v České republice

Nabídka i zájem o vzdělávání vychází z tradice v místě působení školy. V posledních letech je nabídka vyučovaných předmětů i zájem o obor ovlivněna personálním obsazením a kvalifikovaností pedagogů. Největší podíl hudebních nástrojů je zastoupen hrou na klavír (36,9 tis. žáků, to je téměř čtvrtina žáků a vychází zřejmě z tradičního pojetí hudebního vzdělávání). Hra na zobcovou flétnu zaujímá hned druhé pomyslné místo a s téměř 22,1 tis. žáky, (to je téměř 15 %). Hra na zobcovou flétnu byla v období bývalých Lidových škol umění pokládána za přípravné studium ke hře na další dechové nástroje. Přispěním popularizace a různých metodik (Václav Žilka - Veselé pískání pro zdravé dýchání, apod.) je zobcová flétna dnes považována za rovnocenný nástroj. 18,5 tis. žáků (12 %) navštěvovalo výuku hry na kytaru, 12,1 tis. (8 %) se věnovalo pěvecké hlasové výchově a 11,0 tis. (7 %) se vzdělávalo hře na elektronické klávesové nástroje (dále EKN). EKN je také novum ve vzdělávání hudebního oboru v ZUŠ. Donedávna byl obor vyučován okrajově. MŠMT uveřejňovalo na svých webových stránkách návrh

učebních osnov ve čtyřletém cyklu a v neschválených učebních osnovách. V současné době školy vyučují první školní rok podle ŠVP, kde je hra na EKN zahrnuta a pokládána za rovnocennou nabídku výuky ZUŠ. Dříve opomíjená výuka bicích nástrojů zaznamenala nebyvalý nárůst zájmu, (od roku 2006/2007 nárůst o 47,3 %). Největší pokles je zaznamenán v dřívějších dobách klasické výuky hry na housle (10,6 tisíce). Mezi úzkoprofilové studijní zaměření patří hra na fagot, hra na harfu, dudy a další. Konzervatoře a vysoké umělecké školy pořádají další kola talentových zkoušek, nedaří se naplnit počet přijatých studentů. V praxi pak chybí absolventi některých oborů v orchestrech, ve školství.

Proč se ale dopodrobna zmiňuji právě o počtu žáků, vzdělávacích programech a předmětech. O některé předměty a obory je větší zájem především z důvodů popularizace. Například vzrostly počty pěveckých sborů, dále zájem o výuku hlasové výchovy, v řadě škol se zaměřují na předmět populární zpěv. Popularizace prostřednictvím mediálních soutěží přináší ovoce. Zároveň pokrok co se týče techniky - elektronické klávesy, zaznamenávání hudby, počítačové skladby a techniky, dalších možností skladby, se projevuje i ve výuce v ZUŠ. Popularizace dramatických oborů také přinesla nárůst žáků. S tímto souvisí i změny v nabídkách soutěží a přehlídek. Například ve hře na akordeon v Ústeckém kraji (krajské kolo) soutěžilo bezmála 15 žáků a v sólovém zpěvu a v komorním zpěvu se zúčastnilo více než 50 žáků. V ZUŠ působí 7,9 tis. učitelů, z toho 0,3 tis. jako externisté (pracují na zkrácené úvazky mimo své hlavní zaměstnání). Účast v soutěžích je pro pedagogy i žáky škol dobrovolná a záleží na jejich aktivitě, zájmu, příležitostech a podpory vedení škol. Většina žáků se nezúčastní, ať už soutěže ZUŠ vyhlašované MŠMT nebo jakékoli, třeba i místní přehlídky ani jednou za dobu svého studia. Přesto řada žáků, především těch talentovaných, se za školní rok i dobu svého studia zúčastní i velmi prestižních a mezinárodních soutěží a přehlídek. Všeobecně jsou i jednotliví vyučující již pověstní svým nasazením a výsledky ve všech typech soutěží a přehlídek. Možností a příležitostí je tedy řada, mnohdy až nepřehledná a nesrovnatelná. Záleží opravdu na každém pedagogovi a vedení školy. Nutno ještě podotknout, že ve srovnání s jinými typy škol je v ZUŠ nastaveno vysoké měřítko odbornosti a konkurenčního prostředí.

2. Základní umělecké školy v Ústeckém kraji

Jedním z cílů, které stanovuje Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Ústeckého kraje, je i postupné předání hlavních činností základních uměleckých škol městům a obcím. V minulosti to byla zatím ZUŠ Duchcov. Krajský úřad zřizuje i nadále 7 ZUŠ a soukromý zřizovatel 1 ZUŠ. Většina škol je zřizována obcemi (74,2 %). Jejich topografické rozložení v kraji je rovnoměrné - Obr. 1.

Okres	Zřizovatel				Celkem
	Ústecký kraj	Obec	Církev	Jiný	
Děčín	3	1	0	0	4
Chomutov	0	5	0	0	5
Litoměřice	0	5	0	0	5
Louny	0	4	0	0	4
Most	0	3	0	0	3
Teplice	2	3	0	0	5
Ústí n. Labem	2	2	0	1	5
Celkem	7	23	0	1	31

Obr. 1: Počet a struktura ZUŠ dle okresu a zřizovatele

Ve školním roce 2010/2011 navštěvovalo základní umělecké školy v kraji celkem 14 229 žáků, což je v porovnání s minulým školním rokem zanedbatelný nárůst o 3,7 %. Nejvíce žáků je tradičně v okresech Most (16,6 %), Chomutov (16,1 %) a Litoměřice (15,7 %). Stejně jako v minulých letech zcela převládá zájem o obor hudební (60,7 %). Procentuální rozložení zájmu o jednotlivé obory je již několik let stabilní - Obr. 2.

Okres	Počet žáků	Z toho v oboru			
		Tanečním	Výtvarném	Literárně dramatickém	Hudebním
Děčín	1 883	96	387	80	1 320
Chomutov	2 284	467	456	103	1 258
Litoměřice	2 235	0	509	55	1 671
Louny	1 837	409	209	143	1 076
Most	2 362	636	633	179	914
Teplice	1 644	215	275	0	1 154
Ústí n. Labem	1 984	181	523	41	1 239
Celkem	14 229	2 004	2 992	601	8 632

Obr. 2: Počet žáků ZUŠ dle oborů a okresu ve školním roce 2010/11 v Ústeckém kraji

Obor	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
HO	7840	7907	8133	8345	9632	8798	8817
TO	1885	1846	1851	1992	2004	1830	1837
LDO	451	468	487	520	601	686	742
VO	2899	2919	2818	2862	2992	3100	3213

Obr. 3: Přehled žáků ZUŠ v Ústeckém kraji v jednotlivých školních letech

Obor	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Housle	10280	10475	10531	10697	10810	11060	11468
Akordeon	3037	3042	3023	3067	3111	3130	3177
Bicí	2506	2887	3143	3392	3672	3908	4135
EKN	10238	10467	10665	10857	11089	10881	10821
Klavír	35915	35670	36029	36632	37359	37936	38773
Kytara	15874	16558	17081	17930	18725	19131	19705
Z. flétna	21272	22037	22357	22384	22154	22369	22287
Zpěv	9973	10333	10889	11488	12369	12822	13267
Sbor.zpěv	7583	7306	7306	7055	6404	6222	6217

Obr. 4: Přehled žáků ZUŠ v Ústeckém kraji podle vzdělávání v hudebním oboru v jednotlivých školních letech.

Krajský úřad Ústeckého kraje je pověřen MŠMT ČR organizací školních, okresních a krajských soutěží, přehlídek a olympiád, které jsou vyhlášeny ministerstvem. Jedná se především o soutěže a přehlídky typu A a B (viz. 3. Vyhlášení soutěží a přehlídek (všechny školy MŠMT – str. 18).

Organizací a finanční realizací školních a okresních kol, které se týkají i ZUŠ (Národní soutěž ZUŠ, Dětská scéna a další), jsou pověřeny okresní domy dětí a mládeže v jednotlivých okresech. V praxi to ale znamená, že školní kola si zorganizují jednotlivé školy samy, ať už ve formě slavnostního koncertu s hodnocením poroty, diplomy a oceněními nebo jen přehrávkou před pedagogy školy. Škola určí postupující žáky do okresního kola. Tato praxe je především u celostátních soutěží ZUŠ, někde i u jednotlivých soutěží jiných vyhlášovatelů – například recitace v „Dětské scéně“. Okresní kola pořádají DDM ve svých budovách, zajišťují odbornou porotu, ceny. V soutěžích ZUŠ vyhlášenými MŠMT ČR dochází k vzájemné domluvě o místu konání. Pořádající škola zajistí vše od seznamů soutěžících, sběru průvodních listů a kontrolu údajů, ceny (obvykle z vlastních zdrojů) a diplomy. Je zajištěn prostor ve škole, třídy na rozehrávání, popřípadě pronájem sálu na kolektivní soutěže TO a LDO. Pracovnice Domu dětí a mládeže (dále DDM) z pověření Krajského úřadu následně zajistí pouze proplacení dopravy účastníkům a porotě, odměny pro porotce, seznamy přítomných, celkové vyúčtování.

Krajská kola soutěží a přehlídek pro Krajský úřad Ústeckého kraje zajišťují jednotlivé základní umělecké školy. Další přehlídky ve spolupráci s krajem jsou mezinárodní kola soutěží pro taneční, estrádní a jazzové orchestry – zajišťuje ZUŠ Litvínov a mezinárodní klavírní soutěž Virtuosi per musica di pianoforte pořádá ZUŠ Evy Randové v Ústí nad Labem.

Krajský úřad tedy pověřuje organizací soutěží ZUŠ okresní a krajské DDM. V praxi, kterou popisuje i kolega p. Sochor, v době před sedmi lety, tedy stále přetrvává, že finanční toky (proplácení symbolických nákladů na ceny a diplomy, úhrada dopravy, pokud se přehlídka nekoná v prostorách školy i pronájem např. divadla nebo sálu) jdou směrem od krajského úřadu přes DDM k jednotlivým účastníkům. O organizaci, komunikaci, plánování, prostory, public relations, jmenování poroty, další služby a pracovníky se tedy postará pořádající ZUŠ. Tento

stav je nám, pedagogům i dalším pracovníkům ZUŠ, nepochopitelný a velmi často diskutovaný a kritizovaný.

2.1 Dokumenty – Výroční zprávy Ústeckého kraje

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Ústeckého kraje vydává Výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji a samotný Ústecký kraj zveřejňuje i Výroční zprávu za jednotlivé roky.

Krajský úřad okrajově zmiňuje ve své zprávě za rok 2011 zajištění organizace školních, okresních a krajských soutěží, přehlídek a olympiád z pověření MŠMT ČR. Dále uvádí slavnostní setkání žáků, kteří uspěli v celostátních odborných soutěžích s radními Kraje. Setkání bylo dlouho plánované a formou koncertu, do kterého se zapojili především žáci ZUŠ. V roce 2011 se uskutečnilo na území kraje několik ústředních a mezinárodních kol soutěží. Např. Virtuosi per musica di pianoforte – každoročně pořádá ZUŠ Evy Randové Ústí nad Labem z pověření MŠMT ČR a Ústeckého kraje, dále výtvarnou přehlídku Evropa ve škole Gymnazium Josefa Jungmanna Litoměřice.

V roce 2010 zmiňuje VZ soutěže MŠMT a to počet účastníků ve školních kolech – 54 014 žáků, v okresních kolech je to 17 330 žáků a v krajských kolech 2 996 žáků. Jedná se ale o součet všech žáků a všech soutěží pořádaných MŠMT – typu A. Jsou to tedy soutěže nejen ZUŠ ale ostatní oborové soutěže, například matematiky, fyziky a podobně. VZ zmiňuje i národní kolo soutěže ZUŠ – obor taneční, estrádní a jazzové orchestry, kterou pořádala ZUŠ Litvínov.

Výroční zpráva za rok 2009 nezmiňuje žádné soutěžní aktivity.

2.2 Dokumenty – Ústeckého kraje - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji

Dalším dokumentem Ústeckého kraje je Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji, která rozebírá a uveřejňuje data ohledně činnosti ZUŠ podrobněji. Uvádí počty žáků v jednotlivých oborech a výuce hudebních nástrojů (statistická ročenka), počet dospělých žáků ve studiu, účast na zahraničních akcích a účast žáků na přehlídkách a soutěžích v tabulkové části.

Porovnává jednotlivé školní roky, uveřejňuje počet žáků ve školním, v okresním, ve vyšším kole (krajském a ústředním), dále úspěšnost (1. – 3. místa

v okresním a vyšším kole). Jedná se tedy o absolutní čísla, a pokud škola vyše například na soutěž tanečních oborů 15 žákyň a ty obsadí 1. místo, zaznamená se 15 žáků, naproti 1 žák klavírista obsadí-li 1. místo v národním kole – škola započítá tedy 1 žáka. Tato čísla jsou tedy nepřehledná, nevypovídají o kvalitě umístění a sčítají dohromady kolektivní vystoupení a umístění jednotlivců. Přitom právě v některých oborech je úspěch školy velmi výrazný a hodnotný, rozdíl mezi konkurencí v okresním kole a národním kole je diametrální. V tabulce jsou zahrnuty všechny soutěže – i místní a to i ostatních vyhlášovatelů, ne jen MŠMT. Tato čísla tedy nevypovídají o žádné kvalitě, dokonce ani množství a nárůstu zájmu o soutěže – pokud daný rok probíhají vyloženě kolektivní obory, je množství soutěžících žáků ovlivněno počtem vystupujících na rozdíl od výročních zpráv jednotlivých škol, kde se jasně dozvídáme o typech soutěží.

Školní rok	Počet účastníků - školní kolo	Počet účastníků - okresní kolo	Počet účastníků - krajské a ústřední	Úspěšnost - počet míst 1. - 3. v okresním a vyšším kole
2009/10	972	508	1 127	555
2010/11	1 377	667	1 448	983
2011/12	1 597	1 070	1 171	901

Obr. 5: Počet účastníků v jednotlivých kolech žáků Ústeckého kraje

V roce 2010/11 se účast všech žáků v soutěžích na jednotlivých úrovních zvýšila o 33,9 % - s tím, uvádí VZ o stavu a rozvoji v školství v Ústeckém kraji, souvisí i počet úspěšnosti. V roce 2011/12 naopak zájem a účast v soutěžích a přehlídkách ZUŠ poklesla, a to o 13,8 % .

2.3 Česká školní inspekce

Výroční zpráva České školní inspekce se úrovní soutěží, počtem zúčastněných žáků Základních uměleckých škol nezabývá. Hodnotí výsledky vzdělávání až při jednotlivých inspekcích a vím, že pracovníci inspekce dotazováním zjišťují úspěšnost školy v okresních a vyšších kolech soutěží vyhlášených MŠMT. Soutěžím ostatním, mimo soutěže pořádané NIPOS – ARTAMA, nepřikládají velkou váhu. Zároveň mapují dlouhodobé úspěchy jednotlivých pedagogů, většinou těch,

kteří jsou již v oblasti svými výsledky pověstní. Výsledky všechny školy obvykle zaznamenávají ve výroční zprávě, řada škol uvádí i novinové články a další informace o škole na veřejnosti.

Přesto jednotlivá kritéria hodnocení (každoročně zveřejňována jako plány úkolů na školní rok) jsou plněna a jsou sledována i v ZUŠ.

V Příloze č. 1 Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledku vzdělávání na školní rok 2012/13 stanovuje 12 kritérií k hodnocení základního vzdělávání:

- V kritériu č. 1 – Rovný přístup ke vzdělání se zaměřuje na přijímání uchazečů v souladu s platnými předpisy. V ZUŠ je to, podle příslušné vyhlášky, na základě talentové zkoušky.
- V kritériu č. 2 – Školní vzdělávací programy - hodnotí nabídku školy a ŠVP se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení, zda jsou ŠVP v požadované struktuře a zpracované podle školského zákona, zda jsou ŠVP zpracované v souladu se zásadami RVP, ŠVP a jejich uspořádání jsou orientovány na cíle vzdělávání.
- V kritériu č. 9 – Partnerství uvádí, že škola spolupracuje se zákonnými zástupci nezletilých dětí a žáků, rodiči zletilých žáků a studentů (informovanost, zapojení v orgánech školy, komunikace se školou, společné akce školy a rodiny). Škola spolupracuje se školskou radou, pokud je zřízena.
- V kritériu č. 11 - Systematické hodnocení individuálních a skupinových výsledků vzdělávání dětí, žáků a studentů ČŠI zjišťuje, zda škola systematicky hodnotí dosahované výsledky ve všech vzdělávacích oblastech. Jestli škola plánovitě sleduje úspěšnost dětí, žáků a studentů při přechodu z nižšího na vyšší stupeň vzdělávání. Škola využívá příležitosti k porovnání hodnocení výsledků z více zdrojů (např. pedagogická rada, školské poradenské zařízení, zřizovatel, žáci, rodiče, studenti, školská rada). Také ZUŠ by měla sledovat uplatnění svých absolventů na trhu práce.
- V kritériu č. 12 hodnotí systémové hodnocení školy v celkových výsledcích vzdělávání. I ZUŠ by měla sledovat uplatnění svých absolventů na trhu práce. Využívá porovnání výsledku vzdělávání mezi školami nebo na regionální, národní i mezinárodní úrovni. ZUŠ jsou již zvyklé zveřejňovat své výsledky veřejně a informovat o své činnosti a úspěších v širokém okolí.

3. Vyhlášení soutěží a přehlídek (všechny školy MŠMT)

MŠMT vyhláší každoročně soutěže a přehlídky určené pro všechny školy (nikoliv jen ZUŠ), které bude finančně podporovat do výše, kterou umožní rozpočet.

Vyhláška ze dne 25. ledna 2005 uvádí: „Ministerstvo každoročně vydává na příslušný školní rok přehled soutěží, které vyhláší podle odstavců 1 a 2 a to včetně jejich postupových kol. Tento přehled zveřejní vždy do 31. srpna předcházejícího školního roku ve Věstníku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a to i způsobem umožňujícím dálkový přístup.“⁴

Současně si vyhrazuje právo dalších možných úprav v návaznosti na vývoj státního rozpočtu. Soutěže a přehlídky dělí do jednotlivých skupin:

- kategorie A, které bude jako jediný vyhlášovatel podporovat a financovat,
- kategorie B, které vyhláší spolu s dalším vyhlášovatelem, který se na realizaci finančně podílí,
- kategorie C, na jejichž finančním zabezpečení se nepodílí. Slouží pouze jako informace.

Jedná se především o významné celostátní nebo významné soutěže nadregionálního charakteru. Soutěže jsou rozděleny do pěti oblastí podle charakteru:

- předmětové soutěže,
- umělecké soutěže,
- sportovní soutěže,
- soutěže z oblasti speciálního školství,
- ostatní soutěže.

U jednotlivých soutěží jsou velmi prakticky uvedeny věkové kategorie (obory), postupová kola, příp. termíny konání jednotlivých kol a místo konání ústředního kola. Stejně jako v předchozích letech jsou uvedeny kontaktní adresy. U soutěží typu B je uveden spoluyhlášovatel a kontakt na něj.

Pro Základní umělecké školy jsou tedy důležité stanovené soutěže a přehlídky uměleckého charakteru v kategorii A, B i C. Uvádím ročníky soutěží ve školním roce 2012/2013:

⁴ Vyhláška č. 55/2005 Sb., *O podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělání.*

Soutěže v kategorii A

- Soutěže žáků základních uměleckých škol (43. ročník),
- Náš svět – soutěž v dětském literárním projevu (40. ročník),
- Evropa ve škole (22. ročník) - výtvarná a literární soutěž,
- Celostátní přehlídka dětských recitátorů - Dětská scéna 2013 (42. ročník).

Soutěže v kategorii B

- Virtuosi per musica di pianoforte (44. ročník) - mezinárodní klavírní soutěž,
- Mezinárodní dětská výtvarná soutěž Lidice 2013 (41. ročník),
- Celostátní přehlídka dětského divadla - Dětská scéna (41. ročník, z pověření Ministerstva kultury pořádá NIPOS, útvar ARTAMA) - postupová přehlídka dětských divadelních souborů,
- Celostátní přehlídka dětských skupin scénického tance (30. ročník, z pověření Ministerstva kultury pořádá NIPOS, útvar ARTAMA) - postupová přehlídka dětských skupin scénického tance,
- Celostátní přehlídka školních dětských pěveckých sborů (22. ročník, z pověření Ministerstva kultury pořádá NIPOS, útvar ARTAMA),
- Celostátní festival poezie Wolkrův Prostějov 2013 (56. ročník, z pověření Ministerstva kultury pořádá NIPOS, útvar ARTAMA ve spolupráci s Městským úřadem Prostějov),
- Celostátní přehlídka studentských divadelních souborů – Mladá scéna 2013 (11. ročník, z pověření Ministerstva kultury pořádá NIPOS, útvar ARTAMA),
- Alšova země (45. ročník, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha) - soutěž ve výtvarném projevu – výtvarná přehlídka byla vyhlášena v loňském škol. Roce,
- Komenský a my (11. ročník, - literárně historická a výtvarná soutěž na téma "Život, dílo a myšlenkový odkaz J. A. Komenského současnosti, posilování vědomí hodnot české kultury v evropském kontextu". Dále navazuje literárně historická soutěž,
- Písňová soutěž Bohuslava Martinů (10. ročník) proběhl v loňském školním roce,

- Karlovarský skřivánek – soutěž v sólovém zpěvu, v loňském školním roce byla zařazena v kategorii C,
- Zlatá struna (14. ročník), kytarová soutěž letos zařazena v kategorii B, v minulých letech C,
- Kociánova houslová soutěž (55. ročník), letos není vyhlášena, proběhla ve školním roce 2011/2012.

Soutěže kategorie A a B uvádím z důvodů důležitosti pro ZUŠ v Ústeckém kraji, které se jich každoročně zúčastňují v hojné míře, některé jsou pro školy velmi prestižní a doplňují nabídku soutěží základních uměleckých škol. Některé obory dokonce nebyly v hlavní soutěži pro ZUŠ vůbec obsaženy. Z přehledu soutěží kategorie C je v oblasti ZUŠ velmi populární například:

- PRAGuitarra Clássica (3. ročník) pořádána v loňském školním roce,
- Novohradská flétna (9. ročník) pořádána v loňském školním roce,
- Skutečná liga Rock a POP (9. Ročník) soutěž hudebních skupin,
- Pražský kaleidoskop Pro Bohemia – taneční soutěž.

3.1 Financování soutěží

Vyhláška č. 55/2005 Sb., O podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání upravuje jasná pravidla pro financování soutěží vyhlášenými nebo spolu vyhlášenými MŠMT ČR. Soutěže jsou pořádány podle věku žáků, odborného a profesního zaměření (tedy pro všechny školy), podle druhu školy nebo oboru vzdělávání. Ministerstvo vyhláší soutěže celostátní a mezinárodní, spolupodílí se také ústřední orgány státní správy, územně samosprávné celky, občanské sdružení a to na základě písemné dohody. K podílu nákladů dochází na základě domluvy. Školní kola financují a pořádají jednotlivé školy. Soutěže se řídí organizačním řádem (vydává Ústřední umělecká rada ZUŠ). MŠMT každoročně vydává prostřednictvím Věstníku přehled soutěží na školní rok a to do 31. srpna příslušného školního roku. MŠMT soutěže rozděluje do jednotlivých kategorií A, B, C. (viz dále). Na mezinárodní soutěže jsou vybíráni postupující na základě národních – ústředních kol.

Finanční zabezpečení připravuje MŠMT prostřednictvím příslušných Krajských úřadů. Ty zajišťují prostřednictvím finančních prostředků na OPPP a ONIV:

- žákům a pedagogickému dozoru, porotcům a dalším osobám, které se na organizaci podílejí náklady na dopravu (a to veřejným dopravním prostředkem),
- úhrada odměny porotců,
- pronájem prostor – divadlo, sál, halu, ozvučení,
- odměny soutěžícím, diplomy,
- propagační materiál, programy.

Finanční prostředky a vyúčtování Kraji provádí příslušný Dům mládeže. Ten tedy „organizuje“ finanční zajištění, seznamy účastníků, vyúčtovává náklady na dopravu. Tento stav je velmi kritizován především pořadateli a organizátory z řad ZUŠ. Jmenování odborné poroty zajišťuje škola - popřípadě Kraj (viz Organizační řád soutěží a přehlídek). Škola, jako instituce zajistí celý průběh soutěže od cen, diplomů, přihlášek a jejich evidenci, občerstvení, popřípadě, pokud se vybírá tzv. startovné obědy, ubytování u vícedenních akcí. Organizačně se podílejí především pracovníci a pedagogové pořádající školy. MŠMT na svých stránkách zveřejňuje informace o umístění a soutěžících v ústředním kole, popřípadě v krajských kolech.

Pan ředitel Jaroslav Sochor ve své Závěrečné bakalářské práci o soutěžích základních uměleckých škol z r. 2006 (Centrum školského managementu) doporučuje v případě nedostatku finančních prostředků další možnosti doplnění prostředků v rámci právních předpisů:

- Výběr účastnických poplatků – tzv. startovné na pokrytí rozdílu mezi prostředky Kraje a prostředky pořadatele. Je vhodné dopředu informovat všechny účastníky – školy společně se zdůvodněním a určením finančních prostředků (jakou částku je ještě nutné vybrat).
- Využití dotační granty, fondy. Je ale otázka, proč by pořadatel tyto granty a tyto finanční prostředky raději neužil na akce své školy.
- Oslovením sponzorů, získání věcných darů pro žáky, získání propagačních předmětů. Ze soutěžního kola ZUŠ se pak ale může stát propagační akce velké firmy, je důležité dbát na etiku a formu sponzorství. Stejně tak je otázka, proč

škola nevyužije takové nabídky spíše pro další svoji aktivitu (soustředění, Den dětí, vyhodnocení nejlepších žáků a podobně).

- Oslovit zřizovatele – ZUŠ zřizují buď Krajské úřady, nebo města. Pokud tedy školu zřizuje město, stává se, že v rámci propagace je město ochotno také přispět na přehlídku či soutěž.
- P. ředitel Sochor ještě zmiňuje dotace z Evropské Unie - tzv. fondy malých projektů. Podle mého se tato varianta hodí pro velké soutěže národního a krajského charakteru a pro velký počet účastníků. Takovým projektům je věnována i větší propagace, probíhají po celém městě – dechové soubory, jazzové soubory. Velmi vhodné jsou i pro národní soutěže s mezinárodní – popřípadě příhraniční účastí. (Euroregion Krušnohoří a podobně). Po finanční stránce je ale potřeba mít velkou finanční rezervu na náklady soutěže, obvykle větší částky zajišťuje zřizovatel (několik desítek až set tisíc). Finanční částky a podíl fondu je uhrazen až po schválení auditu hospodaření na akci. Zprvu tedy škola hradí vše z vlastních prostředků.

4. Ústřední umělecká rada základních uměleckých škol ČR

Ústřední umělecká rada (dále ÚUR) je poradním orgánem náměstka ministra školství. Poradní sbor je složen z pedagogů a odborníků profesně spjatých s příslušnou problematikou - oborem. Členy poradního sboru jmenuje a odvolává na návrh vedoucího pracovníka odboru uměleckého školství náměstek ministra.

„Posláním poradního sboru je:

- *projednávat a zpracovávat připomínky a náměty přicházející z pedagogické praxe v základních uměleckých školách,*
- *vypracovávat podklady pro vyhlášení soutěží ZUŠ a zabezpečovat jejich odbornost,*
- *podílet se na přípravě právních předpisů pro základní umělecké školy (RVP, ŠVP) a vyjadřovat se k vytvořeným materiálům z hlediska pedagogických sborů těchto škol, ve formě doporučení zpracovávat písemná posouzení pro náměstka ministra,*
- *při řešení otázek týkajících se základních uměleckých škol spolupracovat s dalšími poradními orgány MŠMT ČR, jeho resortními ústavy, vysokými školami a dalšími institucemi“.⁵*

ÚUR se schází nejméně 2x ročně a za činnost poradního sboru zodpovídá vedoucí pracovník odboru uměleckého školství MŠMT ČR. Umělecké rady pracují na všech úrovních od umělecké rady školy po ústřední uměleckou radu:

- Uměleckou radu školy zřizuje ředitel školy jako svůj poradní orgán.
- Krajská umělecká rada je odborným poradním orgánem pro krajské odbory školství, mládeže a tělovýchovy pro oblast základního uměleckého vzdělávání a je tvořena předsedy jednotlivých odborných sekcí (např. Umělecká rada literárně dramatického oboru, tanečního oboru, výtvarného oboru, umělecká rada hry na housle, klavírní UR atd.). Jejich význam spočívá především v oblasti organizace regionálních přehlídek a soutěží ZUŠ. Aktivně se účastní tvorby a aktualizace soutěžních podmínek. Dále přispívá k organizaci tvorby a úpravy ŠVP, k možnostem vzdělávání.
- Ústřední umělecká rada se tedy podílí se na přípravě a organizaci ústředních kol soutěží a přehlídek ZUŠ, předseda sekce má přístup ke všem materiálům

⁵ Ústřední umělecká rada základních uměleckých škol České republiky. [online]. [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: www.uur-zuscr.cz

potřebným k organizaci ústředního kola soutěže, zodpovídá za tvorbu a aktualizaci soutěžních podmínek (viz Organizační řád soutěží a přehlídek ZUŠ).

4.1 Organizační řád soutěží a přehlídek žáků ZUŠ

Soutěže a přehlídky ZUŠ vyhlašované MŠMT ČR se řídí Organizačním řádem soutěží a přehlídek žáků ZUŠ platným od 1. 11. 2012. Na těchto pravidlech pracovala, za přispění pedagogické veřejnosti, Ústřední umělecká rada. Organizační řád jasně stanovuje cíle přehlídek:

- a) rozvoj a podpora cílevědomé, tvořivé a systematické výchovně vzdělávací práce s talentovanými žáky,
- b) napomáhat vyhledávání výjimečně talentovaných žáků, vést je k samostatnému a tvořivému přístupu, k dlouhodobému a soustavnému studiu,
- c) porovnávání výsledků studia, k výměně zkušeností, kontaktů, inspirace na všech úrovních škol a vzdělávání.

Podmínky účasti

Účast v jakékoli soutěži a přehlídce je dobrovolná pro žáky, tak pro pedagoga. Je na přístupu a zvážení vyučujícího, popřípadě ředitele školy, jaké soutěže se škola zúčastní.

Ze soutěží jsou vyloučeni žáci a studenti odborných uměleckých škol a pedagogických fakult, pro které je stanovený obor studijním a hlavním oborem. Stávalo se často, a toto vyloučení účasti jasně vymezuje, že tito studenti byli účastni například v souborové a komorní hře společně s ostatními studenty ZUŠ. Jasně je také stanoveno, jakým způsobem se může podílet pedagog na hodnoceném výstupu. Například jako dirigent souboru, sboru, korepetitor sólového výstupu (hodnotí se pouze žák), ve výtvarném oboru je pedagog autorem konceptu, v tanečním oboru choreografem, v literárně dramatickém oboru může pedagog tvořit zvukovou, osvětlovací, hlasovou stránku vystoupení.

Přihlášené soutěžní vystoupení, repertoár a podoba uměleckého výstupu, by se neměla měnit po dobu jednotlivých kol soutěže.

4.2 Nové uspořádání soutěží a přehlídek ZUŠ od 1. 9. 2012

1. rok (prvně 2012/13)	2. rok (prvně 2013/2014)	3. rok (prvně 2014/15)
Hra na elektronické klávesové nástroje	Hra na klavír	Hra na dechové nástroje
Hra na akordeon	Hra na smyčcové nástroje – sólo i soubory	Hra na bicí nástroje - sólo a souborová hra
Skladba	Hra na kytaru (vč. Souborové hry)	Sólový a komorní zpěv
Komorní hra s převahou smyčcových nástrojů	Dechové orchestry	Hra na lidové nástroje + soubory
Komorní hra s převahou dechových nástrojů	Taneční a jazzové orchestry	Hra smyčcových souborů a orchestrů
Soutěžní přehlídka pěveckých sborů	Výtvarný obor	Taneční obor
Literárně dramatický obor – soubory, kolektivní projev	Literárně dramatický obor – sólový a slovesný projev	

Obr. 6: Uspořádání soutěží a přehlídek ZUŠ od školního roku 2012/2013. Příloha č. 1 Organizačního řádu.

4.3 Hodnocení soutěží

Výkon soutěžího, ať už v hudebním, výtvarném, dramatickém či tanečním oboru, se nedá přesně zvážit a změřit. Nový dokument Organizační řád soutěží ZUŠ, jako přílohu č. 2, vydává Manuál hodnocení soutěží, který přesně upravuje a stanovuje způsob hodnocení. Nutno dodat, že právě hodnocení vyvolává největší diskuze jak ze strany samotných hodnotitelů – porotců, tak ze strany vyučujících a soutěžího.

Ve společných ustanoveních je definovaná odborná porota – zpravidla pěti až sedmi členná. Porotu jmenuje ředitel pořadající školy (regionální a krajské kolo) a v ústředním kole ministerstvo. Návrhy na poroty podávají předsedové příslušných sekcí Krajské umělecké rady nebo Ústřední umělecká rada. Doporučuje se, aby v porotě byl vždy alespoň jeden zástupce z pedagogických řad střední nebo vysoké umělecké školy. Porota nezasahuje do průběhu soutěží, pouze hodnotí a oceňuje výkon soutěžího a sleduje soulad s podmínkami Vyhlášení soutěží. Tento

dokument je tedy pro všechny zúčastněné zavazující. Dokument zavazuje porotce, aby v průběhu soutěže a před odevzdáním bodového hodnocení neovlivňoval a jakýmkoli způsobem nezasahoval do rozhodování ostatních! Pochopitelně porotce nehodnotí své žáky ani své příbuzné. I takový dokument, který byl velmi široce diskutován pedagogickou veřejností, obsahuje takováto doporučení. Je tedy patrné, že tato problematika vyvolává i v dnešní době velké emoce a diskuze. Porota vypracuje zápis, ten je pořádající školou archivován ve stanovených skartačních lhůtách. Je doporučeno, aby po ukončení celé soutěže, tedy po ústředním kole, vypracoval předseda sekce ÚUR ZUŠ krátké zhodnocení jako podklad pro zlepšení práce jednotlivých oborů. Organizátor poskytne hodnotící zprávu a výsledková listina je veřejně vyvěšena např. na stránkách MŠMT ČR, uveřejní ji další odborné tiskoviny – uvedu např. Učitelství noviny, časopis Talent, Amatérská scéna. Zhodnocení se objevují v novinách Školství, regionálním tisku, odborném tisku např. Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tvořivá dramatika a další.

Hodnocení výkonu soutěžících v jednotlivých oborech

Výkony v hudebním oboru porota hodnotí podle předem stanoveného bodového klíče a tzv. pásem. Bodová stupnice je v rozpětí 1 – 25 bodů, kdy 1. cena je udělena při průměrném bodování cca 21 – 25 bodů. 2. cena by měla být ohodnocena od 18 do 21 bodů, 3. cena od 15 bodů, dále se výkon hodnotí cenou – Čestné uznání od 12 bodů a lze toto ohodnocení ještě rozdělit na Čestné uznání I a Čestné uznání II. Diplom za účast obdrží výkon do 12 bodů. Každá porota si může, a to předem, zvolit bodovou stupnici dle svého uvážení. Na základě počtu udělených 1. míst – tedy výkonů nad 21 bodů a dále na základě dohody o počtu postupujících je dále na porotě, kdo bude postupovat do dalšího kola soutěže. Porotce má právo ověřit si své bodování společně s ostatními porotci v celkovém přehledu bodování. Důležitá funkce je funkce tajemníka, který sleduje bodování a pokud se hodnocení jednotlivých účastníků poroty liší více jak o 5 bodů, upozorní předsedu poroty. Dochází tedy k diskusi o hodnocení výkonu a předseda poroty může v případě neuspokojivého zdůvodnění porotce svým rozhodnutím body anulovat nebo započítat upravené body. V případě, že porota je sedmi členná, mohou být po dohodě všech vyškrtnuty nejvyšší a nejnižší body a teprve pak dochází k výpočtu průměru. Předseda poroty má také právo v případě shody bodů rozhodnout o postupujícím soutěžícím, o skladbách a repertoáru, který by měl zaznít na koncertě vítězů. Porota

může vyhlásit jednoho, výjimečně dva „Laureáty celostátního kola soutěže ZUŠ“ a to za mimořádné výkony, dále může ocenit vyučujícího, korepetitora, školu za příkladnou přípravu žáků.

Dalším možným postupem a to předem stanoveným porotou, může být alternativní postup pro okresní a regionální kola jak v hudebním, tak v tanečním a literárně dramatickém oboru. Soutěž probíhá formou přehlídky a porotci určí pouze postupující do dalšího kola. K ohodnocení zvláště odlišných, alternativních a výrazných výkonů – především v kolektivních výstupech může být stanovena ještě např. Cena poroty. Hodnocení v tzv. pásmech (zlaté, stříbrné, bronzové) je také vhodné pro výkony hudebního oboru a skladbu, stejně tak jako pro ostatní obory. Literárně dramatický obor hodnotí výkony především v pásmech, je to předmětem další diskuze a zatím takto probíhá oceňování především v sekci LDO a v ústředním kole.

Hodnocení prací výtvarného oboru probíhá formou přehlídky. Obvykle se pořádají krajská nebo regionální kola a ty pak opět doporučí postupující práce do ústředního kola. Práce jsou zveřejněny, obvykle se hledá v každém kraji přístupné a reprezentační místo, kde by práce mohly být instalované a v určitém časovém horizontu i přístupné veřejnosti i odbornému hodnocení. Porota je veřejná – probíhá formou diskuze a právo rozhodnout má 5 – 7 členů pověřené poroty. Obvykle pedagogové z jiného kraje, zástupci odborných škol renomovaný odborník nebo umělec. Výhodou je to, že každý vyučující se osobně hodnocení zúčastňuje, může své pojetí obhájit, vysvětlit postupy a myšlenkové pochody tvorby, dále přispívá i k tvorbě názoru a pochopení práce a výtvarné řady. Rozborový seminář rozhodně splní svůj účel ve smyslu dalšího setkávání, pochopení trendů, inspirace. I když je konečné rozhodnutí poroty neveřejné, tento způsob hodnocení je velmi přínosný a ceněn především vyučujícími.

4.4 Časté připomínky pedagogů a návrhy na hodnocení a organizaci v hudebním oboru

- Úprava minutáže hry v hudebním oboru, zvláště u vyšších kategorií jsou nadsazeny, odborná porota umí výkon ohodnotit i na kratším úseku soutěžního vystoupení (jednotlivé věkové kategorie mají povinnou dobu výkonu).

- Dát příležitost více žákům – především v krajském kole (okresní kola jsou velmi přísná a do krajského kola postoupují jen výrazné výkony).
- Soutěže jsou časově velmi náročné – od dopoledních do mnohdy nočních hodin, úpravou času hry se soutěž celkově zkrátí.
- Nestresovat soutěžící dlouhými skladbami (minutáž) a bezpodmínečnou hrou z paměti.
- Chybí soutěže některých oborů: sborový zpěv (na doporučení MŠMT využívat i jiné soutěže a přehlídky), harfa, cembalo, klávesové elektronické nástroje soutěží poprvé v roce 2013. Dnes již uznávaný a podle ŠVP vyučovaný nástroj. Dříve soutěže MŠMT nahrazovala v Ústeckém kraji soutěž Jirkovské klávesy pořádaná ZUŠ Jirkov, v ČR i další.
- Soutěže nemusí probíhat jen po linii ministerstva, každoročně může být i soutěž na úrovni školy, okresu, výměnné akce a přehlídky v kraji – viz soutěže jiných pořadatelů.
- Tvorbou RVP a ŠVP je systém soutěží ZUŠ upraven.
- Zařazovat žáka ne podle věku ale podle doby studia. Žák je striktně zařazen podle věku. Pokud tedy nastoupil i talentovaný žák na výuku později, nemá šanci soutěžit se stejně starým žákem, který hraje déle. Takže většina dětí, která byla přijata ke vzdělávání v ZUŠ později než v době svých sedmi let, kdy jsou žáci zařazováni do 1. r. I. stupně, jsou vlastně diskriminováni věkem a svou dobou studia oboru. Zařazením žáků podle věku i podle dalších doporučených pravidel např. soutěžící nesmí být studentem odborné školy se zaměřením na obor, s kterým se soutěží, vystupování pedagogů v souborech a dalšími etickými otázkami se zabývá ve své bakalářské práci i Bc Jaroslav Sochor. Autor bakalářské práce Soutěže základních uměleckých škol vyhlašovaných MŠMT uvádí: „Škola nejen vzdělává, ale i vychovává. Proto by učitel měl nést odpovědnost za vědomé porušování pravidel soutěže!“⁶ O morálních postojích, zařazování žáků do soutěží a dalších problémech přemýšlí více pedagogů. A ostatně i takto propracovaná pravidla hodnocení, manuály a dokumenty se snaží vyloučit jakékoli spory, stanovit přesná a jasná pravidla a kritéria.

⁶ SOCHOR, Jaroslav. *Soutěže základních uměleckých škol vyhlašovaných MŠMT - bakalářská práce*. Praha. Univerzita Karlova Praha-pedagogická fakult. 2006. 59 stran (vč. příloh).

4.5 Časté připomínky pedagogů a návrhy na hodnocení a organizaci v ostatních oborech

- V tanečním a dramatickém oboru se v hodnocení porota přiklání k alternativnímu hodnocení bez udělení ceny. Je pouze určeno, které vystoupení bude postupovat. Je trochu neobvyklé, že o počtu postupujících rozhoduje počet žáků zapsaných v ZUŠ v okrese, kraji. Vzniká tak jakési „směrné číslo“ postupujících. Tato skutečnost je i velmi kritizována samotnými vyučujícími.
- Výstupy jsou mnohdy (praxe z tanečních oborů) předváděny bez uvedení školy, porota je zásadně z jiného okresu a neví, které škole výstup patří. Neví to ale ani přihlížející diváci.
- V novém organizačním řádu je doporučeno tyto obory hodnotit v pásnu zlatém, stříbrném a bronzovém. Často sami žáci kritizují neadresnost hodnocení. V tanečním oboru se pojetí výuky velmi odlišuje, stylů je mnoho a výkony se velmi špatně srovnávají. O stylu pojetí výuky rozhoduje zájem a nasměrování vyučujícího.
- Postupové klíče (kolik bude postupujících vystoupení, rozhoduje jakýsi nesmyslný klíč počtu žáků v okrese).
- V ústředních kolech (především nehudebních oborů) je vybíráno tzv. startovné, z kterého se pokrývají náklady na pobyt – je obvyklé, že náklady na několikadenní přehlídku jsou vyšší, než náklady na jeden den v blízkém okolí (okresní kolo). Školy řeší svým způsobem – viz dále v dotazníku, jak náklady uhradit. Buď podílem rodičů, uhradí vše samy, sponzoři).
- Žák, který navštěvuje LDO má jen 1 – 2 možnosti účastnit se soutěže ZUŠ a to jen v sólovém projevu, nebo v souboru. Soutěž je vlastně pořádána až po 6 letech (střídají se po 3 letech soubory a sóla). Měl by se změnit časový cyklus. Školy mají možnost se zúčastnit přehlídek a soutěží jiných vyhlášovatelů. (Od školního roku 2012/2013 bude LDO soutěžit v 1. roce v souboru a 2. rok v sólovém projevu). Autor článku Jana Loosová, předsedkyně Krajské umělecké rady - LDO Krajské přehlídky literárně-dramatických oborů uvádí: *„Prvním problémem našeho kraje je nedostatečný kontakt mezi učiteli, malá možnost konfrontace a porovnání jejich práce také proto, že se postupová přehlídka konala jednou za 6 let. (Pozn. Jednou za tři roky v sólovém projevu, po dalších třech letech v souborové práci a tak se opět k sólovému projevu dostalo až za 6 let). To vše si*

myslím odráží na konečném výsledku. Ten je závislý na několika faktorech. Za první osobnosti učitele, jeho snaha neustále získávat nové náměty, navštěvovat jiné přehlídky, vzdělávat se v různých praktických seminářích a tvůrčích dílnách. Za druhé zájem dětí a jejich dispozice. Za třetí sociální aspekty jednotlivých krajů. Věřím však, že na jakékoli přehlídce bude na prvním místě hodnocen výkon dítěte, jeho přirozený projev, zájem a chuť pracovat právě v dramatickém oboru.“⁷

- Mimo soutěže ZUŠ více využívat soutěže oblastní a více v nich propagovat svou práci a pojetí vzdělávání ZUŠ.
- V organizování instalace přehlídky VO přetrvávají špatné prostorové podmínky, výtvarné řady se pak dělí nebo se nevejde vše. V roce 2011 byla např. krajská přehlídka VO instalována ve vestibulu ZUŠ Most, který prostorově vůbec nesplňoval možnosti vystavit vše, co si školy připravily. V předcházejících letech byla výstava instalována v kostele na náměstí v Chomutově. Prostoru tedy bylo skutečně mnoho, prostory byly přístupné všem návštěvníkům i z veřejnosti po dobu jednoho měsíce.
- Lépe se hodnotí efektní práce žáků než např. příprava žáků ke studiu na SŠ a VŠ. Některé školy se více ztotožňují s přípravou žáků k dalšímu studiu, než k práci „na efekt“, řada vyučujících se proto nechce přehlídek s pracemi žáků zúčastňovat.
- V poslední krajské přehlídce VO byly kritizovány postupy do celostátního kola (postoupily pouze práce porotců!).
- Výstavy – přehlídky by měly být v atraktivnějším a větším prostoru.

⁷ LOSSOVÁ, Jana. *Krajské přehlídky literárně-dramatických oborů*. Talent - měsíčník pro učitele a příznivce základních uměleckých škol, červen 2007, 9. ročník, str. 10

5. Motivace ředitele

Výuka v ZUŠ probíhá od školního roku 2012/2013 podle ŠVP. V každém oboru a studijním zaměření poskytovaného vzdělávání je stanoveno (stanovují sami zpracovatelé ŠVP – tedy vyučující dané školy), jak je rozdělena výuka do jednotlivých hodin. Náplně vzdělávání jsou dopodrobna vypracované. Výuka probíhá ve třídách a prezentace práce – výsledků je v ZUŠ praktikována na koncertech, vystoupeních, třídních vystoupeních jednotlivých vyučujících, veřejných nebo městských akcích. Pokud žák vystoupí pouze z povinnosti, například na třídním vystoupení učitele (všeobecná praxe), nemá vůbec možnost shlédnout jiné žáky od ostatních vyučujících, vystoupení jiných oborů. Podle ŠVP je obvyklé (i když dnes již ne povinné) na konci každého ročníku vykonat postupovou zkoušku. Praktická výuka letitého pedagoga tedy může probíhat především v hodinách, podle stále stejného „postupu“ a protože i dnešní vyučující jsou obvykle z řad bývalých žáků Lidových škol umění, je pravděpodobné, že učitel volí stejné prostředky a „zafixované postupy“ tak, jak byl on sám před lety vyučován. V minulých obdobích se metodice a novým atraktivnějším postupům při výuce příliš nevěnovalo. Asi i tím, že způsob výuky je „zažitý“, a možná i tím, že vzdělávání v ZUŠ a bývalých LŠU bylo na pokraji zájmu ze strany metodiků a dalších kroků v pedagogice. I tak v soutěžích, které probíhají již celá desetiletí, vždy vynikají pedagogové, a musím napsat, že to byli a jsou stále stejná jména, která se objevují se svými žáky na poli krajských, ústředních a mezinárodních kol. Jak tedy motivovat pedagogy, kteří jsou kvalifikovaní, mají ještě mnoho let činnosti před sebou. To je úkol především pro vedení školy. Autor bakalářské práce Soutěže základních uměleckých škol vyhlašované MŠMT uvádí: *“Motivovat jednotlivé učitele pro zapojení do soutěží je bezesporu jeden hlavní úkol managementu škol, které si chtějí svoji práci konfrontovat před odbornou veřejností“*.⁸ A kdo jsou právě ta odborná veřejnost? Především vyučující sami, jejich kreativita, odbornost, nápaditost. Možnosti nových trendů, možnosti, kam se obor jako takový ubírá. Ústřední umělecká rada a Krajská umělecká rada napomáhá k novým aktivitám. Nová pravidla a kritéria by měla přispět k zlepšení a informovanosti jak učitelů, tak vedení škol. Ředitel školy, jako statutární zástupce zodpovídá za úroveň vzdělávání poskytovaného v jeho škole.

⁸ SOCHOR, Jaroslav. *Soutěže základních uměleckých škol vyhlašovaných MŠMT - bakalářská práce*. Praha. Univerzita Karlova Praha-pedagogická fakult. 2006. 59 stran (vč. příloh).

Úroveň hodnotí jak ČŠI, tak samotná rodičovská veřejnost, sekce jednotlivých oborů uměleckých rad. Díky novému školskému zákonu zaujímají tyto školy významné a rovnocenné místo v systému českého školství. Právě tato tradice uměleckého vzdělávání dává základ kulturnímu dědictví české kultury.

Jiří Plamínek, autor knihy Synergický management: vedení, spolupráce a konflikty lidí ve firmách a týmech, pohlíží na podstatu úspěšných motivačních faktorů z pohledu tří informací:

1. Informace o úkolu – jaký je cíl a jaká je cesta

- Stanovuje společně s učitelem vedení školy, vedení může společně s pedagogem zvolit společný cíl, který je dostupný. Ubezpečí ho o společných krocích, postupech, pomoci a podmínkách. Je důležité, aby lídr poskytoval pomoc, podporu a inspiraci. Je důležité, aby lídr poznal lidi, jací jsou a co je jim vlastní. Společně stanoví cíl přiměřený všem vlastnostem zúčastněných a podmínkám.

2. Informace o výsledku- úspěch i neúspěch

- Jaké budou důsledky úspěchu i neúspěchu? Znam ředitele škol, kteří po soutěžích a přehlídkách pořádají diskuse s výčitkami a otázkami, jak to, že byla jiná škola úspěšná? I neúspěch musí umět ředitel i pedagog přijmout.

3. Informace o vztahu - Jaký je osobní vztah manažera

- Záleží tedy na jednání a postojích vedení školy k pedagogovi, který „jde s kůží na trh“. Vcítit se do jejich kůže, empaticky naslouchat.

Motivace, jak uvádí odborná literatura, znamená umění manažera vytvořit vnitřní zájem a chuť se aktivně angažovat v činnosti odpovídající poslání firmy. Jde o spojení osobního zájmu a úsilí účastníka pracovního procesu s potřebami organizace. Autoři hovoří o praxi, která chápe motivaci v pozitivním smyslu jako snahu vytvořit atraktivní podmínky pro zaměstnance. Tentýž autor uvádí, že motivace může mít i negativní charakter. Je to například obava před trestem, špatné hodnocení, snížení platu nebo horší pracovní zařazení. Je podstatné, že autor zde upozorňuje na nebezpečí negativní motivace. Vede často ke snaze zaměstnanců vyhnout se činnosti, kde je jakékoliv nebezpečí trestu a problému.

Vedení školy (ředitel, manažer, lídr) by mělo také samo dodržovat několik zásad:

- stát se ve svém oboru odborníkem. I když nemůže obsáhnout dovednosti a znalosti ve všech oborech své školy, má možnost pracovat a obohacovat se u dalších odborníků ve škole,
- zapojit se v odborných klubech a sekcích – např. může ovlivnit tvorbu dalších dokumentů,
- nastolit náročné ale přátelské a otevřené prostředí na pracovišti,
- měl by mít vlastní strategii osobního a kvalifikačního růstu a dalšího vzdělávání, mít své dlouhodobé i krátkodobé cíle,
- poskytovat zpětnou vazbu.

Jak vytvořit optimální podmínky pro činnost pedagogů jednotlivých oborů:

- Motivovat vyučující k dosažení a neustálému zkvalitňování mistrovství ve svém oboru. Umožnit další vzdělávání, vyhledávat a doporučovat další možnosti školení, kurzů, studium. Soutěže a přehlídky umožňují vyučujícím, i když se nezúčastňují s žákem, konfrontovat výkony, pojetí výuky, názory na trendy, nové možnosti materiálního zabezpečení textů, notového materiálu, inspirace své a dalších vyučujících. Stává se, že na krajských a národních přehlídkách se objevují žáci stále stejných „pánů kantorů“, kteří jsou již vyhlášeni svými pedagogickými úspěchy. Ale kde je těch 696 přepočtených vyučujících za rok 2011/12 v ZUŠ Ústeckého kraje? Zapojit tedy do organizace soutěží a přehlídek i méně zkušené a aktivní pracovníky.
- Pro malé školy je velmi důležité udržet si klíčové pedagogy. Není ve školství snad větší konkurenční prostředí než v Základních uměleckých školách. Stává se, že klíčový pedagog odchází ke konkurenci. Opět je chybou považovat pouze finanční stránku za nejdůležitější. V průzkumech spokojenosti a tím i podávání vysokých pracovních výkonů, snahy se zlepšovat jsou stále stejné faktory mimo spravedlivé odměňování. Atraktivnost práce, prestiž na pracovišti i jinde, možnosti profesionálního rozvoje a postupu, pozice v týmu, chování nadřízeného a jistota a image zaměstnavatele. Slýchávám od mladých studentů, kam by rádi nastoupili do školy, i tito, ač nemají žádné pedagogické zkušenosti,

si již vybírají. Nechtějí nastoupit do škol, které mají špatnou nebo žádnou pověst.

- Spolurozhodování všech pedagogů (participace zaměstnanců) je další motivační faktor, který má vliv na výkonnost, iniciativu a následně kvalitu práce. Je nutné vymezit participaci: „Co, kdo, kdy, jak bude dělat“. Sdílení pravomocí a zplnomocňování druhých. Autor knihy Bible pro manažery: teorie a praxe v informační společnosti uvádí: „*Co lidé nemají rádi. Lidé nemají rádi, když se s nimi nakládá jako s loutkou, s kterou je možné manipulovat, Nemají rádi, když jejich nadřízený o všem přemýšlí sám a sám všechno plánuje. A oni se chtějí spoluúčastnit. Chtějí mít pocit, že také oni sami pomohli, při provedení práce.*“⁹
- Jak finančně zajistit další vzdělávání? Ředitel školy naráží na několik možností:
 - limit ONIV je limitovaný. Vyučující, který absolvuje vzdělávání „chybí“ na pracovišti, musí si tedy hodiny nahradit. Je za něj zástup? Pokud ano, je dostatečně kvalitní?
- Zajistit materiální podmínky pro dosažení kvalitních výkonů znamená pořídit, dostatečné množství kvalitních nástrojů, notového materiálu, výtvarného materiálu včetně učebních pomůcek (keramická pec, lisy na tisky, hrnčířské kruhy, spotřební materiál atd.). Vychází řada odborných časopisů – Výtvarná výchova, Tvořivá dramatika, Hudební výchova, Amatérská scéna, donedávna časopis Talent.
- Pro všechny vyučující musí být k dispozici technologie jako počítače, kopírky, notační programy, výtvarný obor používá fotoaparáty a další techniku. Stále je ještě velké množství pedagogických pracovníků, kteří neumí využít možnosti těchto technologií. Zajistit kvalitní nejen přístup ale i možnosti doplnění dovedností.
- Škola by měla mít dostatečné množství žáků, zajišťuje si tak patřičný výběr talentů. Propagací školy na veřejnosti dochází i k velkému zájmu o tyto typy vzdělávání. Mění se jen nabídka a poptávka jednotlivých oborů a to podle propagace, módy, dostupnosti. Pakliže škola nevykazuje žádnou veřejnou činnost, žáci odejdou a prvotně volí jiné a dostupné aktivity.
- Finanční ohodnocení by mohlo být úplně prvotní a základní motiv každého učitele. Přesto tato stránka je podle mého méně důležitá. Po diskuzi s většinou

⁹ PARKINSON, C. *Bible pro manažery: teorie a praxe v informační společnosti*. 4. rozš. vyd. Praha: TOP Agency, 1991, 85 s. ISBN 80-726-1041-4.

ředitelů ZUŠ, mají všichni jasná kritéria v hodnocení pedagogů, kde se opakují formulace o hodnocení za soutěže, přehlídky, přípravu talentovaných žáků k přijímacím zkouškám na odborné umělecké školy. Většina ředitelů tuto stránku odměňování pokládá za prioritní.

Autor článku *Motivace pedagogů – Znájí ředitelé škol své podřízené?* uvádí: „Analýza pracovní motivace učitelů Libereckého kraje odhalila některá specifika, která ředitelům škol ztěžují účinné motivování podřízených. Jde o chybějící kariérní postup, méně viditelné výsledky práce, problematické finanční ohodnocení, spornou společenskou prestiž pedagogické profese, omezenou kontrolu a zvýšenou hrozbu syndromu vyhoření.“ Na otázku finančního ohodnocení nikdo z vyučujících neuvedl jasné ano. Učitelé by chtěli navýšit svůj plat o 28 %, ředitelé 27 %. Přesto 75 % učitelů uvedlo, že finanční ohodnocení není hlavní stránkou jejich pracovní motivace. Ano odpověděli pouze 3 pedagogové, z 110 dotazovaných. Které motivační prvky považují učitelé za nejdůležitější? Partnerské a příjemné pracovní prostředí ocenilo 87 procent z nich, uspokojení z práce 67 procent, pracovní jistotu 58 procent, pracovní dobu 52 procent a spokojenost žáků 48 procent dotazovaných. Na konkrétní a přímou otázku „cítíte se dostatečně motivováni?“ odpovědělo jednoznačným ano pouhých 5 ze 110 dotazovaných učitelů. Spíše motivovaných se cítí celkem 35 % dotázaných. Zápornou odpověď tedy uvedlo plných 65 % učitelů. Ředitelé škol v tomto bodu odpovídali téměř shodně. Na dotaz, zda se domnívají, že jsou učitelé dostatečně motivováni, odpovědělo záporně sedm vedoucích z devíti. Ředitelé škol přikládají dvojnásobnou důležitost finančním odměnám učitelů, než sami učitelé, a ačkoliv se manažeři domnívají, že pochvala a uznání je nejčastěji užívaným motivačním prvkem, učitelé to tak nevnímají. Přibližně třetina pedagogů se setkává s chybami v manažerském řízení. Ředitelé často zapomínají motivovat nefinančními prvky, jako je pochvala, běžné poděkování a vyjádření uznání za dobře vykonanou práci.“¹⁰

- Podporovat neformální setkávání pedagogů, zajistit příjemné a přátelské prostředí. I neúspěch nebo spíše bych nazvala méně úspěšný nebo začínající pedagog potřebuje uznání, pochopení, pocit jistoty.
- Zamezit demotivaci z nízké společenské prestiže. Většina vyučujících ze ZUŠ působí jako výkonní umělci, tvůrci ve svém oboru. Podílením se na akcích

¹⁰ Školství. KOŠKOVÁ, Jana. [online]. [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.tydenik-skolstvi.cz/archiv-cisel/2010/16/motivace-pedagogu-znaji-reditele-skol-sve-podrizene/>

školy, ve městě, v okolí, uměleckou činností se z nich stávají prestižní osobnosti se zdravým sebevědomím.

- Vykonavatelé – jednotliví vyučující vykonávají pedagogickou činnost, kterou vedení školy „prodává“. Pracovat s veřejností, zviditelňovat práci školy.

5.1 Motivace pedagogů

Autor bakalářské práce Soutěže základních uměleckých škol vyhlašované MŠMT uvádí: *„Motivací k účasti na soutěžích musí být v první řadě fakt, že chci ve svém oboru dosáhnout toho nejlepšího, a proto tomu obětuji i spoustu osobního času, kdy budu na sobě pracovat v systému dalšího vzdělávání, budu jezdit po soutěžích a získávat tak přehled o trendech a novinkách v mém oboru.“¹¹*

Většina pedagogů základních uměleckých škol jsou kvalifikovaní učitelé. VZ Ústeckého kraje uvádí ve školním roce 2011 – 12 pouze 12,8 % pedagogických pracovníků bez odborné kvalifikace pro přímou pedagogickou činnost, to je 615 učitelů s kvalifikací a 79 vyučujících bez kvalifikace. Největší podíl nekvalifikovaných je ve věkové hranici do 35 let. Je tedy reálná možnost kvalifikaci doplnit. Řada oborů, například taneční je problémové vystudovat ve vyšším věku. Výtvarný obor nabízí ke studiu pouze doplňující studium již vystudovaným pedagogům a výtvarníkům, dálkové studium není v ČR v současné době nikde otevřeno. Velmi nevyhovující je situace v literárně dramatických oborech. Řada pedagogů je tzv. češtinářů, pedagogický obor mají tedy vystudovaný, nicméně absolventů oboru dramatická výchova nebo výkonných umělců s dramatickou konzervatoří je v Ústeckém kraji poskrovnu. Absolventů (v současné době lze studovat i dálkově) DAMU – dramatická výchova, to je obor, který je vůbec pro aktivity a pedagogickou činnost v ZUŠ nejlépe vhodný, je v Ústeckém kraji velmi málo. V první řadě by tedy pedagog ZUŠ měl být kvalifikovaný.

Řada učitelů, řekla bych, že většina, je vlastně absolventy Lidových škol umění, dnes ZUŠ. Většina si tedy prošla výukou a vzděláváním v tomto typu školy. Většina je z řad bývalých vítězů v jednotlivých kolech soutěží ZUŠ. Ve školním roce 2012/13 se jedná o již 44. ročník ZUŠkové soutěže. Mají tedy se soutěžemi, porovnáním svých výsledků, s talentovými zkouškami vlastní zkušenost.

¹¹ SOCHOR, Jaroslav. *Soutěže základních uměleckých škol vyhlašovaných MŠMT-bakalářská*. Místo vydání. Název vysoké školy. Rok vydání. Počet stran.

Profesionalita po pracovní stránce je na místě. Není tedy potřeba znovu připomínat (viz výše) finanční ohodnocení v souvislosti s pracovním nasazením. Je pravdou, že řada vyučujících vyučuje v ZUŠ jen „na doplnění“ svých aktivit v oboru, hrají v orchestrech, divadlech, mají své ateliery nebo jsou zaměstnání úplně v jiných oborech. Je tedy na ředitelích a vedení školy, jakým způsobem zajistí personální obsazení školy. Je také na vedení školy, jaké zázemí a motivaci poskytnou zaměstnancům.

Proč tedy přesvědčovat pedagogy, že soutěže a přehlídky jsou velmi prospěšné:

- Učitel má možnost dalšího profesního růstu.
- Na přehlídkách a soutěžích získává další inspiraci, novou literaturu, nové poznatky a trendy. Na základě rozboru hodnocení a diskuze získá dovednost jak hodnotit žáky, jak vybrat vhodnou literaturu – repertoár. Jedná se tedy také o vzdělávací aktivity a získání zkušeností.
- Získá možnosti a způsoby jak pracovat se všemi žáky, jak využít schopností i těch méně nadaných, jak pracovat a vést mimořádně talentované žáky.“
- Na soutěžích a přehlídkách prohlubuje vzájemný vztah – pedagog – žák. Autor článku V učitelské profesi je klíčový férový a transparentní systém odborného uznání a odměny uvádí: *“Vyučování je sociální interakcí stejně tak, jako je přenosem znalostí, přístup učitele ke svým studentům i k předmětům, které vyučuje a jeho postoj ke kolegům a rodičům jsou velmi důležité, jsou zaznamenané a měřitelné.“*¹²
- U talentovaných žáků, kteří se chtějí zúčastnit talentových zkoušek na odborné škole je důležitý poznatek o konkurenci v oblasti, v kraji.
- Velmi často se pedagog dozví o dalších možnostech jiných soutěží, přehlídek, dílen (obvykle pořádaných v době prázdnin), mistrovských kurzech a získá doporučení na tyto aktivity.
- Vyučující porovnává své výsledky s ostatními. Co dělám / co jsem zvolil dobře. Co bych mohl příště udělat lépe.
- Na okresní až národní úrovni výměna materiálů, získání kontaktů a zjištění „Jak to kdo dělá a proč, jaké to přináší výsledky. Jak to (soutěže, přehlídky, organizace školy a výuky) kdo organizuje a proč.“

¹² V učitelské profesi je klíčový férový a transparentní systém odborného uznání a odměny. Moderní vyučování. září - říjen 2012

6. Public relations ve školství a ZUŠ

Autor knihy *Manuál komunikace pro manažery: externí komunikace s veřejností, klienty a partnery: interní komunikace na pracovišti* uvádí: „*Definice Institutu public relations z roku 1978: PR činnost je záměrné plánované a dlouhodobé úsilí vytvářet a podporovat vzájemné pochopení a soulad mezi organizacemi a jejich veřejností*“.¹³ I Základní umělecké školy, jako i ostatní neziskové organizace potřebují udržovat svou dobrou pověst, připravují a realizují program činností, jež vedou k tomu, aby tyto kroky veřejnost pochopila a přijala.

PR je strategickou součástí každé organizace, tedy i organizací z oblasti školství. I školy mají co prodávat, informovat, podporovat určité jednání a názory, získávat sponzory. Bez médií, tzv. „čtvrté velmoci“, se neobejdeme. Dobrá pověst, obraz školy v očích nejen rodičů, žáků ale veřejnosti v obci, v oblasti, v kraji hraje dnes velmi důležitou roli. Dobrá pověst je jedním z klíčových předpokladů ke zvyšování hodnoty firmy – školy. ZUŠ má oproti základním a ostatním školám výhodu, že ji navštěvují žáci dobrovolně, a vztah učitel – žák je obvykle velmi pečlivě pěstován. Práce s talentovanou mládeží přináší své ovoce a tak se ZUŠ mají čím chlubit. Ostatně systém vzdělávání v ZUŠ v České republice má dlouholetou tradici a je ve světě velmi dobře hodnocen. Díky akcím škol, festivalům, soutěžím a přehlídkám jsou naše školy ve vztahu k public relations v stále lepší pozici. Máme „co prodávat“. „Nestačí se ale jen naučit snášet zlatá vejce, měli bychom se ještě naučit kdákat“. Jak tedy public relations využívají ZUŠ? Pochopitelně z finančních důvodů není možné najmout PR agentury, mediální poradce a další. Nakonec se obvykle této práci zhostí ředitel nebo zástupce ředitele školy, zdatný vyučující.

- Většina škol inovuje a pravidelně aktualizuje webové stránky. Ty slouží k informacím a propagacím akcí školy, uveřejňují se na nich výroční zprávy, v současné době některé školy i Školní vzdělávací program. Veřejnost je informována o soutěžích a přehlídkách – umístění žáků. Pořádající škola vždy uveřejní celkovou listinu soutěžících, jsou zveřejněny propozice k soutěžím a

¹³ BOUCNÍK, Pavel. *Manuál komunikace pro manažery: externí komunikace s veřejností, klienty a partnery: interní komunikace na pracovišti*. Praha: Forum, 2011, 824 s. ISBN 978-80-904803-1-5.

další organizační pokyny. V poslední době je mnoho škol, jednotlivých souborů a sborů ZUŠ na Facebooku.

- Školy uveřejňují na stránkách místního a oblastního tisku informace o aktivitách jednotlivých oborů. Jednotliví pedagogové přispívají do odborného tisku. Je využívána inzerce – především k velkým akcím, především pokud se podílí sponzor, zápisu do školy a podobně.
- Autor knihy *Manuál komunikace pro manažery: externí komunikace s veřejností, klienty a partnery: interní komunikace na pracovišti* uvádí: „*Vizuální komunikace dává firmě tvář*“.¹⁴ Školy využívají svá loga na dokumentech, plakátech, diplomech (připravují výtvarné obory), prospektních tiskovinách, školy vydávají i další propagační materiály. Například ZUŠ Louny vydala informační brožuru k ŠVP, kde představuje jednotlivé obory, podává informace o škole, vybavení učeben. ZUŠ Litvínov při příležitosti národního kola jazzových orchestrů vydala informační brožuru s CD nahrávkou soutěžících. ZUŠ Postoloprty vydává každoročně pohlednice s výtvarnými řadami výtvarného oboru (Baroko, U rybníka, u vodníka, Přijel cirkus), CD a velkou pohlednici k 10. výročí pěveckého sboru Blecha a Bleška. Zajímavým nápadem je tisk malých kalendářků s náměty jednotlivých oborů, prací žáků VO (ZUŠ Most). Školy, a to za finančního přispění sponzorských firem, vydávají velké nástěnné kalendáře, plakáty a další propagační tiskoviny. Je velmi příjemné sledovat organizační tým pořadatelů přehlídek a soutěží z řad zaměstnanců ve stejných tričkách, propagačních plackách na klopě a podobně. Pochopitelně, že jednotlivé soubory a pěvecké sbory na soutěžích poznáte podle stejnojmenných.
- Větší školy mají systém reklamních a dárkových předmětů. Školy je využívají při zápisech do vzdělávání jako dárky, ocenění pro své úspěšné žáky, jako ceny do soutěží a přehlídek. Obvykle originální diplom a reklamní předměty jsou právě darem pořádající školy.
- Obvykle se školy snaží na tyto tiskoviny a dárky získat sponzory, některé CD nahrávky právě vznikly za podpory sponzorských nebo nadačních financí. (Skupina ČEZ pomohla vydat CD dětského pěveckého sboru BLECHA ZUŠ Postoloprty).

¹⁴ BOUCNÍK, Pavel. *Manuál komunikace pro manažery: externí komunikace s veřejností, klienty a partnery: interní komunikace na pracovišti*. Praha: Forum, 2011, 824 s. ISBN 978-80-904803-1-5.

7. Významné soutěže a přehlídky v Ústeckém kraji

Základní umělecké školy se zúčastňují nejen soutěží každoročně vyhlášenými MŠMT ČR, ale v poslední době je velký výběr soutěží vyhlášenými jinými organizacemi. Jsou to obvykle:

- kulturní a společenské organizace,
- obce, města,
- profesní organizace a občanská sdružení,
- samotné školy,
- organizace pověřené MŠMT, organizace pověřené Ministerstvem kultury ČR.

Řada škol nabídky jiných vyhlášovatelů než MŠMT nevyužívá z důvodů vysokých nákladů na dopravu (dopravní dostupnost), neměřitelnosti v jednotlivých disciplínách, nejasných kritérií hodnocení, vysoké ceny členství v organizaci nebo vysokému startovnímu. To se týká především tanečních organizací.

Mezi velmi důležitou organizaci v oblasti vzdělávání, pořádání soutěží a vzdělávání patří **NIPOS ARTAMA**. NIPOS – Národní informační a poradenské středisko pro kulturu zřizuje Ministerstvo kultury ČR, jako státní příspěvkovou organizaci. Podporuje rozvoj kultury a veřejných kulturních služeb, dále neprofesionální umělecké aktivity, poskytuje informační služby a odborné konzultace. Dále se zabývá výzkumnou činností v oblasti kultury v různých uměleckých činnostech. Zřizovací listina v článku 3 uvádí předmět činnosti, písmeno f uvádí, že účel organizace naplňuje zejména „*pořádáním celostátních a mezinárodních přehlídek, festivalů, soutěží, výstav, jako i jiných obdobných forem prezentace neprofesionálních uměleckých aktivit včetně odborné garance systému postupových přehlídek*“. NIPOS zřizuje několik samostatných útvarů, mimo jiné i ARTAMU. „*Artama je útvar pro neprofesionální umělecké aktivity. Nabízí a zajišťuje odborný servis v oblastech neprofesionálního umění a dětských estetických aktivit, pořádá nebo odborně zajišťuje dílny a semináře, přehlídky, festivaly, soutěže, shromažďuje dokumentaci, poskytuje komplexní informace o problematice neprofesionálního umění, zpracovává odborné expertizy pro orgány státní správy a samosprávy, spolupracuje se spolky, občanskými sdruženími, kulturními zařízeními, školami a školskými zařízeními. ARTAMA nabízí odborné konzultace, zpracování*

projektů akcí, dramaturgickou poradnu, kontakty s odborníky v jednotlivých oborech. ¹⁵

NIPOS – ARTAMA působí v několika oborech:

- Dětské estetické aktivity - divadlo, umělecký přednes, dramatická výchova, sborový zpěv, scénický tanec, taneční folklor, výtvarné aktivity.
- Divadelní obory - činoherní, hudební, experimentující divadlo, pantomimu, loutkářství, středoškolské a mladé divadlo – viz dále „Mladá scéna“, umělecký přednes a nutno zmínit i známý festival Jiráskův Hronov – mezidruhová divadelní přehlídka.
- Hudební obory - dechová, komorní, symfonická hudba, pro ZUŠ velmi důležité sborový zpěv.
- Film a divadlo.
- Taneční obor - scénický tanec, taneční folklor.

Nutno zmínit další, pro ZUŠ důležitou činnost, a to je vydávání časopisů a publikací. Jsou to především KORMIDLO - informační bulletin o možnostech vzdělávání, vydaných odborných publikací a uceleným přehledem soutěží a přehlídek, především postupových kolech, soutěží a přehlídek pořádanými NIPOS - ARTAMA. Dále jsou v ZUŠ hojně využívány časopisy „Tvořivá dramatika“ a „Amatérské divadlo“. Vzdělávání ve formě dílen, seminářů a vzájemných rozborových seminářů je také velmi dobře hodnoceno pedagogickou veřejností pro svou odbornost a koncepčnost. Arama vydává divadelní texty, písňové soubory, odbornou literaturu.

Z řady soutěží a přehlídek jsou velmi populární již zmiňované festivaly „Dětská scéna“ – celostátní přehlídka dětského divadla a dětské recitace (v roce 2013 již 42. ročník). Dětské scény se zúčastňují žáci jak ZUŠ, tak i základních škol ve věku od 7 do 15 let. Již v okresních kolech dochází ke kritice organizace soutěží a to z důvodů nesrovnatelnosti výkonů žáků ze ZUŠ a žáků připravovaných základní školou. Především žáci ZUŠ jsou velmi dobře připraveni a odborně vedeni. Přehlídky pořádají okresní DDM a krajské kolo Městská knihovna Louny. Další výrazná a známá přehlídka je „Wolkerův Prostějov“ (56. ročník) - dříve přehlídka mladých

¹⁵ Národní informační a poradenské středisko pro kulturu. [online]. [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz>

recitátorů do 35 let, dnes věkově neomezená soutěž. V důsledku zrušení věkového omezení je například zajímavé zapojení především starších zájemců o poezii (např. divadelní soubor „Třetí věk“ z lounské knihovny, kluby důchodců a podobně). Krajskou přehlídku od r. 2011 pořádá DDM Žatec a Městská knihovna Louny. Dále „Mladá scéna“ – pořádá ZUŠ Most (11. ročník) – divadelní přehlídka mladého divadla. Především každoroční přehlídky pro divadelní soubory a sólové recitátory plně doplňovaly nedostatečnou nabídku přehlídek pořádaných MŠMT. Úroveň, organizace a kritéria těchto soutěží jsou pokládána za nejlepší mezi odbornou pedagogickou veřejností.

Z oboru sborového zpěvu je to celostátní přehlídka školních pěveckých sborů – v Ústeckém kraji, pořadatelem je město Chlumec. Další přehlídka probíhá v Jirkově. Z oboru tance je v Ústeckém kraji v Severočeském divadle opery a baletu pořádána přehlídka „Tanec, tanec...“ celostátní přehlídka scénického tance mládeže a dospělých. Tyto soutěže jsou společně vyhlašované MŠMT.

Majorettes - NBTA České republiky

Svaz je vyhlašovatelem, hlavním pořadatelem a odborným garantem národních mezinárodních přehlídek. V roce 2009 měl svaz 52 klubových členů a 2,5 tis. členů z řad jednotlivců. Spolupořadatelé jsou smluvní partnerská města. Soutěží se v klasické mažoretce a twirlingu. Svaz vydává každoročně propozice, kde upřesňuje věkové kategorie, soutěží a soutěžní disciplíny, povinné skladby, způsob hodnocení, startovné pro členy i nečleny svazu. Vydává bulletin KROK, má velmi dobře propracována kritéria hodnocení, kritéria výpočtu věku soutěžících skupin, soutěžní řády a propozice. Jako člen mezinárodní skupiny mažorettek NBTA poskytuje svým členům další vzdělávání. Mažoretky jsou v některých ZUŠ zahrnuty pod tanečním oborem jako tanec s hůlkou a podobně. Toto zařazení je sporné, protože bývalé učební plány ani osnovy neuznávaly toto vzdělávání, zahrnují je mezi sporty a odkazují na začlenění do DDM a dalších volnočasových nebo sportovních aktivit. Přesto je v Ústeckém kraji řada škol, které od školního roku 2012/2013 mají vydané ŠVP na tento druh tanečního oboru. Přehlídky a soutěže pořádá NBTA ČR (velmi populární oblastní přehlídka např. v Žatci).

CDO - Czech Dance Organizacion - Česká taneční organizace

CDO – největší taneční organizace v České republice, je občanské sdružení dětí a mládeže zaregistrované u Ministerstva vnitra od roku 2007. Má jasnou koncepci, jak vytvořit nejlepší podmínky pro fungování organizací zabývajících se oblastí tance v ČR. Navázala spolupráci i s dalšími organizacemi ve světě. Přehlídek se zúčastňují ZUŠ jen okrajově z důvodů vyšších každoročních členských poplatků a startovného. Přesto se soutěží zúčastňují i nečlenové.

- Soutěže jsou otevřeny pro členy i nečleny – ZUŠ se také v malé míře zúčastňuje, především v oblastních soutěžích (členů udává organizace cca 10,5 tisíce a v soutěžích je za rok 4,5 tis. nečlenů).
- Nabízí širokou škálu disciplín s návazností na mezinárodní soutěže, každý kolektiv si může najít tu svou disciplínu. CDO nabízí motivační systémy v různých málo popularizovaných disciplínách.
- CDO nabízí propracovaný systém studia, vzdělávání, kongresů a seminářů. Certifikát trenéra získala i řada vyučujících tanečního oboru v Ústeckém kraji (jedná se o roční studium).
- Úspěchy a účast v soutěžích je velmi dobře mediálně prezentována, organizace získává sponzory, má výrazné úspěchy i na mezinárodním poli.

V Ústeckém kraji probíhají regionální kola v Ústí nad Labem, zemské kolo v Chomutově. Zaměřuje se na všechny disciplíny v dětské věkové kategorii. Další přehlídku této organizace pořádá DDM Ústí nad Labem – „Orient North Show“ – regionální přehlídka v orientálním tanci.

SUT – Svaz učitelů tance

Občanské sdružení, které bylo založeno v roce 1895 jako Klub tanečních mistrů v Království českém. Člen Asociace Profesionálního Tance. Přínosem organizace je především vzdělávání – semináře pro trenéry, vedoucí tanečních formací. Zaměřuje se na parketové formace, populární je soutěž v české polce, Show, Street Dance a Disco Dance předtančení. Tyto tance přímo neodpovídají představám výuky tanečního oboru – nejsou plně obsaženy v RVP, přesto oblastních soutěží se zúčastňují i ZUŠ. Největším tanečním festivalem je „Festival tanečního mládí“. V Ústeckém kraji probíhají tyto přehlídky:

- Oblastní regionální kolo pro Ústecký a Liberecký kraj v České Lípě. ZUŠ se zúčastňují jen v některých disciplínách,

- Mistrovství Čech v Litoměřicích – pro dospělé a všechny disciplíny,
- Mistrovství ČR – děti a junioři Česká Lípa.

Taneční klub Luna Louny – ELITERY

Významná nepostupová – tzv. pohárová přehlídka a soutěž v Ústeckém kraji je ELITERY (Elán, linie, temperament, rytmus), pořádána TK Luna Louny (občanské sdružení). V roce 2014 bude mít jubilejní 25. rok. Řada tanečních oborů ZUŠ využívá každoročně tuto přehlídku jako doplnění možnosti vystoupení v parketových, disko, společensko-tanečních, show, orientálních, hip-hopových a dalších formacích. Soutěží i mažoretky. Taneční obory zde soutěží s tanečními školami a kluby v kraji především v oborech a stylech, které nejsou hlavní náplní a zaměřením vzdělávání v ZUŠ. Přehlídka je oblíbená pro svou dopravní dostupnost a nízké startovné (100,-- Kč). V roce 2013 se zúčastnily taneční obory z Mostu (obě ZUŠ), Teplic, Postoloprta, Loun, Jirkova, Chomutova, Litvínova, Podbořan. Po delší době bylo možno shlédnout, co která škola dělá a jak se prezentuje. Přehlídka probíhá ve dvou dnech a každoročně se představí cca do 2 tis. účastníků. Další přehlídkou, pořádanou teprve nedávno, se stala pohárová soutěž zabývající se orientálním tancem (sólo, duo, skupina ve věku od nejmenších po seniorky) Belly.

Kulturní středisko Kaskáda Bílina - Bořeňská čarodějnice

Již tradiční soutěž (16. ročník ve zpěvu, další soutěže se postupně rozrůstají, například v tanci, výtvarném tvoření) pro oblast Teplicka, Lounska a Mostecka. Velmi vhodně upravené kategorie pro předškolní děti z MŠ, žáky 1. a 2. stupně ZŠ a dále kategorie žáků ZUŠ. Tuto soutěž, která nemá příliš velký kvalitativní dosah, ZUŠ využívají každoročně k motivaci mladších žáků, k uplatnění výuky populárního zpěvu (povinná je jedna lidová píseň a dále populární píseň s hudebním podkladem).

Taneční soutěž je taktéž rozdělena podle věku a způsobu výuky. Stejně tak, jako v ELITERY Louny, se zde každoročně mohou navzájem konfrontovat jednotlivé školy a taneční vystoupení různých žánrů. Velkou výhodou je prostor divadla v Bílině, kvalitní ozvučení, nízké startovné (cca 30,-- Kč).

Základní umělecká škola Jirkov – Jirkovské klávesy a Jirkovská paleta

ZUŠ Jirkov pořádá dvě soutěžní přehlídky Jirkovské klávesy – celostátně uznávaná soutěž a propagátorka elektronických klávesových nástrojů – keyboardů a Jirkovskou paletu (tradice 20 let, vždy s určeným námětem, určeno pro několik kategorií od žáků MŠ po žáky výtvarných oborů ZUŠ).

Jirkovské klávesy, jako celostátní a populární soutěž, jsou pořádány každý druhý rok. Žáci jsou hodnoceni do pásem (zlaté, stříbrné, bronzové - podle získaných bodů). Účastnický poplatek je 500,- Kč. I přes vysoký poplatek má soutěž vysokou úroveň, kvalitní je i rozborový seminář a vzhledem k tomu, že v minulosti neměl tento obor vypracované a schválené učební osnovy a je novým trendem v nabídce vzdělávání v ZUŠ, většina vyučujících projevují o soutěž i náslechy a rozborů velký zájem. Ve školním roce 2012/13 proběhla vůbec poprvé celostátní soutěž hry na elektronické nástroje vyhlašovaná MŠMT pro ZUŠ. Krajské kolo se konalo právě v ZUŠ Jirkov, která má s technickými a ostatními organizačními záležitostmi velkou zkušenost. Je otázka, jestli se bude původní soutěž „Jirkovské klávesy“ ještě pořádat.

MŠMT ČR, Ústí nad Labem a ZUŠ E. Randové, Ústí nad Labem

Na jaře roku 2013 se bude konat již 45. ročník velmi prestižní mezinárodní klavírní soutěž „Virtuosi per musica di pianoforte“ – soutěž mladých klavíristů do 16 let. Vyhlášovatelem je MŠMT ČR ve spolupráci s městem Ústí nad Labem. Organizátorem soutěže je Základní umělecká škola Evy Randové, W. Churchilla 4, Ústí nad Labem, příspěvková organizace a Kulturní středisko města Ústí nad Labem. Veškerou finanční stránku zajišťuje město Ústí nad Labem, MŠMT ČR, další sponzoři. Přesto, že vyhlášovatelem je i MŠMT je účast v soutěži zpoplatněna tzv. účastnickým poplatkem. Organizační stránku zajišťují zaměstnanci ZUŠ. Cílem soutěže je umožnit mladým klavíristům vzájemné srovnání umělecké úrovně jejich výkonů a zároveň umožnit klavírním pedagogům získávat poznatky o úrovni a vývoji metodiky klavírní hry. Tato, dnes jedna z nejvýznamnějších soutěží, vznikla v r. 1968 z popudu Klubu přátel hudby a tehdejších vyučujících Lidové školy umění. První zahraniční účastníci se soutěže zúčastnili v roce 1971 a i tato soutěž prošla ideologickým působením tehdejší doby. V soutěži, která se konala v roce 1975, se například nedoporučovala účast soutěžících z kapitalistických států západní Evropy. Nutno však říct, že účastníci z tehdejšího východního bloku přinesli do soutěže

vysokou kvalitu klavírní hry a zejména předsoutěžní přípravy. Od roku 1990 byla soutěž oproštěna od ideologických hledisek, kvalita soutěže zůstala na vysoké úrovni z předchozích let. Zkušenosti z této soutěže dokládají důležitost srovnávání výsledků vzdělávání i z různých kultur, druhů školství, metodických přístupů a kvality hudebního školství.

Konzervatoř v Teplicích - TEPLICKÉ FLAUTOHRY

Konzervatoř v Teplicích pořádá řadu metodických seminářů, například metodicko-konzultační soboty, interpretační semináře a další. V roce 2013 proběhl již 4. ročník soutěže Teplické Flautohry pro žáky ve věku od 7 do 24 let, kteří se věnují zobcové flétně, v letošním roce je to i komorní a souborová hra. Soutěž okamžitě získala na popularitě především pro svou dostupnost a odbornou úroveň. V podmínkách je uvedený doporučený repertoár (pouze doporučení skladeb z určitého hudebního období, ne přímo povinná skladba). Soutěže se zúčastňuje stovka účastníků. Účastnický poplatek je vyšší (450,-- Kč, 500,-- Kč za komorní seskupení). Celkové zajištění soutěže je velmi vstřícné. Konzervatoř zajišťuje oběd pro účastníky ve vlastní jídelně, dokonce pro vzdálenější účastníky ubytování taktéž ve vlastním domově mládeže.

Základní umělecká škola Litvínov

Litvínovské DRADIDLO pořádá ZUŠ Litvínov společně s občanským sdružením Divadelní soubor „Škrpál“. Víkendové setkání dramatiků ze ZUŠ ale i ostatních škol je hlavně mezi žáky velmi oblíbené. Večerní představení jsou ve znamení jednotlivých přihlášených dětských souborů, mnohdy je ke shlédnutí i profesionální představení. Během dne jsou děti rozděleny do jednotlivých tvůrčích skupin, kde společně pracují, plní úkoly. Ubytování zajišťuje ve vlastních spacácích ZUŠ Litvínov ve školních prostorách. Troufnu si napsat, že většina žáků literárně dramatických oborů si DRADIDLO nenechá ujít.

Základní umělecká škola Louny

Festival – (vždy určen vítěz v jednotlivých kategoriích pěveckých sborů) s doprovodem a využitím Orffových nástrojů je „Hrajeme s Orfeem“ pořádaný ZUŠ Louny ve Vrchlického divadle v Lounech. Nemá dlouholetou tradici, přesto si získal celostátní popularitu a dostupnost. Škola náklady hradí ze startovného, dále využívá dotaci a fondy Krajského úřadu. Startovné je určeno na oběd a občerstvení.

8. Předmět šetření

Předmětem šetření je přístup a postoj dotazovaných vyučujících a ředitelů 31 ZUŠ v Ústeckém kraji k soutěžím a přehlídkám jako takovým. Jsou soutěže a přehlídky pořádané MŠMT přímo pro žáky ZUŠ. Využívají ZUŠ nabídky jiných soutěží? Právě proto, že jsou jejich soutěže nedostačující nebo se vůbec pro jednotlivé obory nekonají.

8.1 Stanovené cíle a metody šetření

Předmětem zájmu a výzkumu bylo zjistit, zda školy využívají i jiných soutěží než soutěží vyhlašovanými MŠMT ČR. Dále za jakých podmínek školy přistupují k soutěžím, zda management školy přistupuje k výsledkům a umístěním žáků jako k porovnávání výsledků vzdělávání. Je řadový učitel hodnocen podle těchto výsledků, má škola nástroje k hodnocení pedagoga? Na základě zveřejněných výročních zpráv Krajského úřadu Ústeckého kraje zjistit, jak je Kraj finančně zajišťuje, hodnotí a jaký jim klade důraz. Předmětem zájmu je vznik nových dokumentů, které začaly platit ve školním roce 2012/2013. Zajímaly mne názory a podněty z řad pedagogů i vedení škol.

8.2 Průběh šetření

Pracovala jsem s názory dotazovaných pomocí dotazníku, který byl určen pro vedení školy. Dotazník se skládá z 18 otázek (uzavřených i otevřených).

Zaznamenávala jsem názory pedagogů. Oslovila jsem 31 základních uměleckých škol v Ústeckém kraji. Odpovědělo mi celkem škol 30. Během školního roku došlo k řadě výrazných změn v dokumentech týkajících se problematiky. Od školního roku 2012/2013 jsou tyto dokumenty v platnosti a soutěže a přehlídky pořádané a vyhlašované MŠMT ČR probíhaly již podle nich. Řada vyučujících a vedení školy se s nimi prvně blíže seznámila na okresních kolech, která proběhla. Hodnocení také probíhalo podle nových dokumentů. Pro řadu účastníků to bylo novum a diskuze probíhaly i při seznamování se s novými pravidly.

8.3 Vyhodnocení

Od nového školního roku vstoupily v platnost nové dokumenty, které se týkají ZUŠ, kde je propracovaný systém hodnocení a poté cyklus všech soutěží. Prvně se objevují nové soutěže, které nikdy neprobíhaly - hra na elektronické klávesové nástroje, tato soutěž nahrazuje již tradiční dvouletý cyklus soutěží celostátní soutěže „Jirkovské klávesy“. Letos poprvé budou soutěžit obory, které nikdy nesoutěžily, např. soutěž sborového zpěvu. Ty jsou sice vypsány na letošní rok, ale ZUŠ tuto soutěž nepořádají. Velmi kritizované byly vždy soutěže literárně dramatických oborů, které probíhaly jednou za tři roky. Nyní v novém režimu cyklu soutěží, budou soutěžit zároveň v jednom roce soubory a v druhém roce sólové projevy (sólové přednesy).

Negativní postoj k soutěžím možná pramení z řad vyučujících, protože se nechtějí účastnit porovnání výsledků vzdělávání. Prezentace žáků se jim zdá dostatečná na úrovni školních koncertů a vystoupení, příprava žáka do soutěže znamená navyšování dalších pedagogických činností a příprav (příprava repertoáru, hledání materiálu pro hudební obory - příprava je dlouhodobá). Práce se proto připravují v předcházejícím roce. S dítětem, aby uspělo a bylo připraveno, musí učitelka pracovat v předešlém roce. Někteří učitelé tvrdí, že nemají velký výběr dětí. Neochota dětí, žáků věnovat se dlouhodobé přípravě na soutěž.

Pro získání potřebných informací k dosažení mého cíle byl použit dotazník, který jsem podala ředitelům ZUŠ v Ústeckém kraji. Dotazník se skládá z 18 otázek (uzavřených i otevřených):

1. Jak hodnotíte dosavadní systém soutěží ZUŠ (MŠMT)?

50 % dotazovaných souhlasí s dosavadním systémem soutěží ZUŠ. Dalších 50 % nesouhlasí a chtěla by ho změnit.

2. Navrhoval bych dílčí změny – jaké:

Dotazovaní respondenti z ústeckého kraje by navrhovali tato řešení (dílčí změny):

- lepší koncepce financování,
- častější termíny jednotlivých soutěží oborů (tento požadavek se objevuje velmi často),

- šestiletá frekvence LDO je nedostačující (jednou za 3 roky soutěžilo LDO v souborech a jednou za 3 roky v sólových projevech, proto se na jednotlivé obory LDO dostalo až za 6 let),
- nový systém cyklu soutěží od roku 2012/2013 toto řeší velmi dobře, teprve praxe ukáže, jestli je to vyhovující,
- v okresních kolech soutěží by měli být porotci z jiných okresů, v současné době je praxe taková, že jednotlivé okresní školy se domlouvají, koho dominují do poroty,
- taneční obor by mohl být hodnocen podle druhu tance, ne všechny styly tance pohromadě, otazník zůstává stát stále nad výukou mažoretek ZUŠ, kde především školy, které mažoretky vyučují, jsou zastánci názoru, že mažoretky patří do tanečního oboru,
- LDO by mohl pořádat častěji setkání dílny přehlídky, kde společná setkání žáků by byla přínosem k novým směrům v oboru,
- už i v soutěžích ZUŠ, pořádaných MŠMT, se objevuje účastnický poplatek, tzv. startovné, především na krajských a celostátních úrovních (pořádající školy evidentně doplňují finanční prostředky, které uvolňuje příslušný kraj a finanční prostředky uvolněné krajem jsou zřejmě nedostačující (pronájem, ubytování a další náklady).

3. Je potřeba změnit frekvenci jednotlivých oborů, navrhol bych:

Pro většinu respondentů je cyklus dostačující, ale až praxe ukáže, co navrhované změny přinesou. Někteří respondenti navrhují dvouletý cyklus.

4. V nabídce mi chybí:

- Přehlídka pěveckých sborů (od září 2012 jsou zahrnuty do soutěží, ale zatím žádné neproběhly),
- setkání pěveckých sborů, souborů LDO, formou přehlídky a dílen, velmi dobře hodnocena přehlídka „DRADIDLO“ (podzimní víkendová setkání LDO v ZUŠ Litvínov), tento způsob přehlídek by se doporučoval i v jiných oborech,
- přehlídky a soutěže, seskupení různých souborů (popu, jazzu...),
- u tanečních souborů okrajové trendy,
- v hudebním oboru je na škodu omezený druh repertoáru, víc používat pop, jazz, transkripce (neoriginální skladby pro jednotlivé nástroje).

5. Využíváte i další možnosti zúčastnit se soutěží mimo již tradičních soutěží ZUŠ (MŠMT)?

40 % dotazovaných škol (celkem 12 škol) zodpovídá, že se zúčastňuje pouze soutěží pro žáky ZUŠ vyhlašované MŠMT, 60 % (celkem 18) škol využívá soutěží a přehlídek ostatních vyhlašovatelů.

6. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a Ano, zaškrtněte zde jakých?

- 50 % (15 škol) škol se zúčastňuje ostatních soutěží pro všechny obory, tedy využívají soutěže pro všechny obory - LDO, TO, HO i VO,
- 50% (15 škol Ústeckého kraje) škol se zúčastňuje pouze soutěží pro LDO,
- 60% škol (celkem 18 škol) obesílá soutěže a přehlídky určené pro výtvarný obor,
- pouze 40 % (to je 12 škol) se zúčastní ostatních soutěží s tanečním oborem.

7. Na soutěžích a přehlídkách jiných vyhlašovatelů a pořadatelů než MŠMT mi vadí:

- nic – pokud se nám soutěž nelíbí, nezúčastňujeme se, obvyklá odpověď 50 % dotazovaných škol,
- mnohdy v porotě rozhodují lidé z kulturních organizací, ne kvalifikované lidé
- výše startovného,
- posuzování a zařazování mažoretkových soutěží,
- řada respondentů uvedla, že jim nic nevadí (soutěž je v blízkosti domova...),
- školy nic nevytýkají soutěžím ostatních pořadatelů, protože přistupují k soutěžím na základě svého rozhodnutí dle finanční prostředků, dopravní dostupnosti, apod.,
- soutěží je řada a mohou si vybrat podle svých dostupností,
- porovnání tanečních oborů (taneční školy x taneční obory ZUŠ).

8. Na soutěžích a přehlídkách jiných vyhlašovatelů a pořadatelů než MŠMT oceňuji:

- oceňované věcnými cenami,
- jasné pořadí soutěžících,
- popularizace, málo okrajových trendů (viz. tanec) a uměleckých názorů,
- kvalitní organizaci soutěže,

- překvapující a zajímavé srovnání s neZUŠkovým sektorem,
- financování (sponzorství, ceny, propagace).

9. Jak řešíte startovné a další náklady spojené s účastí na přehlídkách a soutěžích?

75 % hradí celé škola,

15 % hradí jak škola, tak rodiče podílem a po domluvě,

10% hradí spolek rodičů (občanské sdružení).

10. Je nutné soutěžího ohodnotit umístěním?

70% uvádí, že je nutné soutěžího ohodnotit umístěním,

30 % uvádí, že toto není nutné.

Velmi důležité je zhodnocení poroty a následná diskuze, někteří vyučující doporučují diskuzi přímo s dětmi, názorové ujasnění si postojů a zhodnocení přednášejícího, potřebuje to vyučující, aby si ujasnil cestu ve své činnosti. Žáci by měli obhájit svůj výkon a měli by si s porotou promluvit o chybách, měli by umět přijmout doporučení.

11. Vyhovuje mi přehlídka – bez umístění, musí být s celkovým hodnocením?

70 % dotazovaným přehlídka vyhovuje, většina škol volá po vzájemných setkáváních, ale je velmi důležité hodnocení ve formě diskuze, pedagog x porota, dokonce zazněl názor, že diskuzi by měli být přítomni i žáci, kteří vždy hledají své místo a místo jejich výkonu mezi ostatním viděným nebo slyšeném. Právě žáci, nejen pedagog, by měli být schopni obhájit svůj výkon, svůj názor, svůj postoj a zároveň by měl být schopen přijmout výtky a kritiku. Bez toho vzájemné setkání nemá smysl. Je řada žáků i pedagogů, kteří se přehlídek a soutěží nechtějí vůbec zúčastnit, protože nevěří v objektivní hodnocení, nikdy nebyli postaveni před skutečnost, diskutovat o výkonu. Ani tyto „třecí plochy“ nevyhledávají. Sice se zdají tyto dvě otázky podobné, ale pramení z různých názorů a postojů k soutěžím a přehlídkám a hlavně hodnocení.

12. Vyhovují mi soutěže s vyhodnocením v pásmech?

Vyhodnocení v pásmech 40 % nevyhovuje. Toto téma je paradoxně nejdiskutovanější. Vyhodnocení v pásmech vypovídá více o výkonu, ne pořadí. Předem jsou porotou stanovena kritéria, jaký výkon a bodové zhodnocení zobrazuje umístění v pásmu. Může se pak stát, pokud jsou na soutěži výkony vyrovnané, že

řada soutěžících má stejné umístění. V soutěžích ZUŠ, kdy není možné výkon změřit a zvážit, se zdá toto hodnocení nejvíce transparentní, není však oblíbené.

Při plánování přehlídek a soutěží vycházíme z:

- z vlastních zkušeností a doporučení,
- z úrovně soutěže,
- z možností získání zkušeností a inspirace,
- finanční dostupnosti a náročnosti,
- z dobrého jména a prestiže soutěže,
- úrovně hodnocení,
- dopravní dostupnosti.

13. Plánujeme účast vždy s vedením – pracovníky školy:

Respondenti uvádějí, že o možnosti zúčastnit se soutěže rozhoduje vždy vedení, především z finančních důvodů. Učitel si sám určí a měl by být vedením školy informován o soutěžích a přehlídkách. Někteří uvádějí, že dokonce soutěže neplánují, poněvadž je to časově náročné (přípravou dětí).

14. Vedení školy doporučuje – nedoporučuje samotnou účast pedagoga:

100 % dotazovaných doporučuje účast pedagoga na soutěžích a přehlídkách jeho oborů z praktického hlediska. Je ale nemožné, aby se pedagog účastnil na všech akcích. Uvedený čas, který pedagog stráví získáváním rozhledu, inspirace, novinkách obvykle chybí v pedagogické činnosti. Jednotlivé hodiny pak mohou odpadávat. Učitel je, buď nahradí, nebo škola zajistí jiného pedagoga na suplování.

15. Pořádáte také již tradiční přehlídku – soutěž? (Jakou – kdo se podílí?)

- většina škol, především v okresních a krajských městech, se podílí na organizování soutěží vyhlášenými MŠMT, na tzv. ZUŠkových soutěžích,
- některé školy z pověření krajského úřadu nebo z vlastní aktivity, z pověření jiného vyhlášovatele (např. NIPOS- ARTAMA), pořádají oblastní i národní přehlídky, soutěže, setkání, dílny – např. DRADIDLO, DRAMADLO (Louny),
- mezi oblíbené soutěže a přehlídky jiných vyhlášovatelů patří Mladá scéna v Mostě, Junior talent, v Lounech již tradiční národní přehlídka „Hrajeme s Orffem“, dále přehlídka pěveckých sborů „Dokud se zpívá“,
- zvláštní místo patří přehlídkám a soutěžím pořádaných Konzervatoří v Teplicích. Tato škola se snaží získávat a mapovat talenty z Ústeckého kraje již v dětském

věku a tak se v nabídkách soutěží objevují „Flautohry“, sobotní dílny a přehrávky talentovaných žáků v jednotlivých oborech,

- své trvalé místo v přehlídkách a soutěžích má mezinárodní soutěž mladých klavíristů „Virtuosi per musica di pianoforte“ – tuto soutěž každoročně pořádá ZUŠ Evy Randové, Ústí nad Labem, pod záštitou Krajského úřadu Ústeckého kraje a Ministerstva školství ČR,
- po linii ZUŠ pořádá ZUŠ Litvínov národní přehlídku tanečních, estrádních a jazzových orchestrů – podle cyklu ZUŠ každé tři roky,
- další významnou výtvarnou soutěží a přehlídkou, kterou pořádá gymnázium Josefa Jungmanna v Litoměřicích, je „Evropa ve škole“.

16. Při pravidelném hodnocení pracovníků přihlédnu vždy:

Ředitelé škol uvádějí, že v kritériích hodnocení pracovníků se vždy uvádí kritérium úspěšnosti žáků na přehlídkách a soutěžích, dalším kritériem je organizace a pomoc při případných akcích školy. Důležitým kritériem je práce s talentovanými žáky a přijetí žáků pedagoga na umělecké odborné školy.

17. Jakým způsobem prezentujete své úspěchy a aktivity?

Výsledky a úspěchy všechny školy uvádějí v podrobných přehledech ve výročních zprávách, využívají ke sdělení nástěnky a informační materiály o škole. Jsou uváděny na webových stránkách škol. Prostřednictvím místního a oblastního tisku. Oblíbené je veřejné odměňování a oceňování nejlepších žáků. V Postoloprtech máme cenu „Postoloprstská rybička“. Je určena pro nejlepší žáky školy, kteří jsou veřejně ocenění v závěru školního roku na koncertě. Školy vydávají školní časopisy, noviny. K ocenění žáků i pedagogů mnohdy přispívá zřizovatel.

8.4 Využití výsledků

Z dotazníkového šetření vyplývá, že soutěže ZUŠ vyhlášené MŠMT ČR jsou velmi kvalitní a dobře hodnoceny. Další soutěže ostatních vyhlášovatelů školy využívají k doplnění těchto soutěží a k rozšíření další inspirace. Ředitelé a vedení škol mají mnoho možností, jak uplatnit výsledky soutěží v hodnocení pracovníků, na veřejnosti. Jak s výsledky dále pracovat. Po podrobnějším prostudování výročních zpráv, ať už škol nebo Kraje, je evidentní, že se ZUŠ pyšní právě dosaženými výsledky v soutěžích a přehlídkách. Hodnocení práce učitele a školy je zaznamenáno

právě ve výsledcích soutěží, s kterými vedení školy dále pracuje v hodnocení školy, v hodnocení jednotlivých pracovníků. Informují odbornou i ostatní veřejnost. Pracují s public relations.

Výroční zprávy Kraje se o soutěžích zmiňují pouze v souvislosti pořádání a finančního zajištění. Dále zmiňují pouze velmi významné soutěže, uveřejňují statistiky o počtech žáků. V souvislosti s hodnocením soutěží udávají počet všech soutěžících ze všech typů škol. U ZUŠ data nevytvářejí o kvalitě vzdělávání a umístění žáků.

Je vydána řada dokumentů, které v co největší detailnosti upravují pravidla a kritéria soutěží. Je škoda, že zatím nebyly prověřeny v delším období. Další zkušenosti v budoucích obdobích ukáží jejich kvalitu. S touto problematikou, dokumenty a posláním některých organizací by se měli vyučující i vedení škol blíže seznámit. Hledá se stále nejlepší cesta k zdokonalení a upřesnění podmínek a kritérií.

Výsledky doporučuji využít v:

- předání zkušeností s jednotlivými soutěžemi a přehlídkami v Ústeckém kraji (například na poradách ředitelů (2x ročně),
- předání zkušeností v organizování a změny ve financování soutěží ZUŠ vyhlášené MŠMT, především financování přímo k ZUŠ, ne přes domy dětí,
- výměnu zkušeností ve financování startovního v přehlídkách ostatních vyhlášvatelů,
- seznámení se s novými dokumenty, popřípadě s jejich úpravou podle praxe a zkušeností,
- Krajský úřad Ústeckého kraje by měl zvolit jiné zhodnocení a přehled výsledků vzdělávání ve formě soutěží.

Závěr

Činnost ZUŠ je jasně vymezena. Jde o poskytování základního uměleckého vzdělání. Dalším jejím úkolem je vyhledávat a pracovat s talenty. Dílčí práce se odehrává vždy v hodinách jednotlivých předmětů, kde se projeví kvalita vyučujícího. A právě postoje, dovednosti, kreativita a nadšení jednotlivých učitelů je hybnou silou škol. Řada vedení škol velmi dobře motivuje své pedagogy k dalším prezentacím školy i jejich práce. Soutěže a přehlídky jsou pro ZUŠ velmi důležité z pohledu ujasnění si svých výkonů, kvality práce. Bez srovnání výsledků s ostatními by neměla práce učitelů měřítko. ZUŠ se významnou měrou podílejí na kulturním životě větších i menších měst, mají dlouholetou tradici a své postavení v životě naší společnosti.

Seznam odborné literatury

BOUCNÍK, Pavel. *Manuál komunikace pro manažery: externí komunikace s veřejností, klienty a partnery: interní komunikace na pracovišti*. Praha: Forum, 2011, 824 s. ISBN 978-80-904803-1-5.

Odborné texty *Řízení pedagogického procesu*, vydané CŠM PedF UK pro potřeby studia školského managementu.

Odborné texty *Vedení lidí*, vydané CŠM PedF UK pro potřeby studia školského managementu.

Organizační řád soutěží základních uměleckých škol (č.j. 14.535/2002-22 ze dne 8.3.2002, Věstník MŠMT).

PARKINSON, C. *Bible pro manažery: teorie a praxe v informační společnosti*. 4. rozš. vyd. Praha: TOP Agency, 1991, 85 s. ISBN 80-726-1041-4.

PLAMÍNEK, Jiří. *Synergický management: vedení, spolupráce a konflikty lidí ve firmách a týmech*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2000, 328 s. ISBN 80-720-3258-5.

SOCHOR, Jaroslav. *Soutěže základních uměleckých škol vyhlášených MŠMT-závěrečná bakalářská práce*. Praha. Karlova univerzita – pedagogická fakulta, školský management. 2006. 46s.

SVĚTLÍK, Jaroslav. *Marketing školy: teorie a praxe v informační společnosti*. 1. vyd. Zlín: EKKA, 1996, 382 s. ISBN 80-902-2008-8.

VODÁČEK, Leo. *Management: teorie a praxe v informační společnosti*. Vyd. 3., dopl. a rozš. Praha: Management Press, 1999, 291 s. ISBN 80-859-4394-8.

VODÁČEK, Leo. *Management: teorie a praxe v informační společnosti*. 4. rozš. vyd. Praha: Management Press, 2001, 314 s. ISBN 80-726-1041-4.

Vyhláška č.55/2005 Sb., *O podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělání*.

Vyhláška MŠMT ČR č. 71/2005 Sb., *O základním uměleckém vzdělání*.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Seznam internetových zdrojů

Česká školní inspekce ČR. [online]. [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz>

Česká taneční organizace. [online]. [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://www.czechdance.org>

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu. [online]. [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz>

Školství. KOŠKOVÁ, Jana. [online]. [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.tydenik-skolstvi.cz/archiv-cisel/2010/16/motivace-pedagogu-znaji-reditele-skol-sve-podrizene/>

Ústecký kraj: Oficiální webové stránky. [online]. [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://www.kr-ustecky.cz>

Ústřední umělecká rada základních uměleckých škol České republiky. [online]. [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: www.uur-zuscr.cz

Seznam obrázků a grafů:

Graf 1: Počet žáků v základních uměleckých školách.....	10
Graf 2: Zájmy o obory žáků v ZUŠ v České republice.....	11
Obr. 1: Počet a struktura ZUŠ dle okresu a zřizovatele.....	13
Obr. 2: Počet žáků ZUŠ dle oborů a okresu ve školním roce 2010/11 v Ústeckém kraji.....	14
Obr. 3: Přehled žáků ZUŠ v Ústeckém kraji v jednotlivých školních letech.....	14
Obr. 4: Přehled žáků ZUŠ v Ústeckém kraji podle vzdělávání v hudebním oboru v jednotlivých školních letech.....	14
Obr. 5: Počet účastníků v jednotlivých kolech žáků Ústeckého kraje.....	17
Obr. 6: Uspořádání soutěží a přehlídek ZUŠ od 1.9.2012.....	25

Seznam příloh:

příloha A: Dotazník.....58

1)

Jak hodnotíte dosavadní systém soutěží ZUŠ? (MŠMT)	
Je naprosto vyhovující	ANO – NE
Navrhoval bych dílčí změny – jaké:	
Je potřeba změnit frekvenci jednotl. oborů, navrhoval bych :	
V nabídce mi chybí :	

Další poznámky a připomínky:

2)

Využíváte i další možnosti zúčastnit se soutěží a přehlídek mimo již tradičních soutěží ZUŠ (MŠMT)?	
NE	
Pokud ANO, prosím napište jakých:	
Hudební obor:	
Taneční obor:	
Literárně dramatický obor:	
Výtvarný obor:	
Na soutěžích a přehlídkách jiných vyhlášvatelů a pořadatelů než MŠMT mi vadí:	
Na soutěžích a přehlídkách jiných vyhlášvatelů a pořadatelů než MŠMT oceňuji:	

Další poznámky a připomínky:

3)

Jak řešíte startovné a další náklady spojené s účastí na přehlídkách a soutěžích? (hradíme celé, podílem s rodiči, žáci sami, hledáme sponzory, hradí spolek rodičů, jinak ...)	
--	--

Další poznámky a připomínky k financování :

4)

Přikláním se k hodnocení na soutěžích:	
Je nutné soutěžícího ohodnotit umístěním	Ano – ne
Vyhovuje mi přehlídka – bez umístění, musí být s celkovým hodnocením	Ano – ne
Vyhovují mi soutěže s vyhodnocením v pásmech	Ano - ne
Navrhuji další možnosti:	

5)

Při plánování přehlídek a soutěží vycházíme z (tradice, zkušeností a doporučení, úrovně soutěží, z možnosti dalšího obohacení jak učitelů, žáků, z možnosti získat další zkušenosti a přehledu , finanční a ostatní dostupnosti atd.)	
Plánujeme účast vždy s vedením – pracovníky školy: (učitel si sám určí, jaké soutěže by se rád se svými žáky zúčastnil, rozhoduje vedení školy, je to nahodilé – jak nabídky přijdou, zaměříme se vždy na naše již tradiční,)	
Vedení školy doporučuje - nedoporučuje samotnou účast pedagoga - (další výměna zkušeností, další způsob vzdělávání, získání dalšího přehledu a inspirace, výměna a získání materiálů, uč. nechtějí věnovat čas, namají zájem.....)	
Pořádáme také již tradiční přehlídku – soutěž. (Jakou – kdo se podílí?)	

Další doporučení a náměty k plánování :

6)

	ANO	NE
Při pravidelném hodnocení pracovníků přihlednu vždy:		
K umístění a kvalitě žáků pedagoga vsoutěžích a přehlídkách (máme v kritériích).		
K aktivitě pedagoga		
K aktivitě při organizaci (další potřebné k organizování)		
Soutěže a přehlídky slouží i jako srovnání výsledků vzdělávání		
K výsledkům nepřihlížím, stanovuji si jiná kritéria Prosím, uveďte jaká:		

7)

Jakým způsobem prezentujete své úspěchy a aktivity	ANO	NE
Prezentace ve škole (nástěnka, ocenění žáka učitele)		
Ve VZ		
Veřejně ve městě (veřejná vývěska, místní noviny)		
Prezentace v oblastním tisku		
Další osvědčené možnosti:		